

CONTRA

nr 6 2008 (nr 202 från starten) årgång 34 Pris 25:-

Ludwig von Mises
Islamism i Indonesien
Finanskrisens bakgrund

garanterat
politiskt inkorrekt

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare
Géza Molnár

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 5682-0392.
Finland: Minst 20 euro per år.
Sampo girokonto 800018-70846087.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Géza Molnár, Tommy Hansson och C G Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Bertil Wedin i Mellersta Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2008-11-21
Strands Tryckeri, Lindesberg 2008

CONTRA-NYTT

Peter Hartvig död

Contras korrespondent i Danmark, Peter Hartvig, har avlidit. Peter Hartvig var journalist. Han undervisade i journalistik i Odense. Under åren 1982–1987 gav han ut tidskriften Facet, som hade många likheter med Contra. Det hände att Facet lånade material ur Contra och tvärtom. Och ibland skrev Peter artiklar speciellt för Contra.

Peter var också partipolitiskt aktiv. I det friare och bredare danska politiska spektret fanns det många partier att välja mellan. I tidiga år var Peter aktiv i det konservativa partiet de Uafhængige, som stod för en starkare borgerlig profil. När Mogens Glistrup trädde fram och satte agendan i dansk politik engagerade sig Peter i Fremskridtspartiet och var en tid anställd som redaktör för partiets tidning. Partiet förtvinade sedan en del medlemmar lämnat partiet för att bilda Dansk Folkeparti 1995. Peter Hartvig hade ingen förståelse för avfällingarna, men övergav själv senare partiet sedan det blivit en obetydlighet, han engagerade sig istället i regeringspartiet Venstre, statsminister Anders Fogh Rasmusens parti.

Peter Hartvig var som pojke politisk flyktning i Sverige. Eller snarare hans föräldrar, som flydde till Sverige undan nationalsocialisternas ockupation av Danmark. Han hade ännu vid sin död kvar den svenska polisens uppehållstillstånd, som innebar att familjen fick vistas och arbeta i Sverige, men var strängt förbjuden att delta i någon form av politisk verksamhet, vilket gällde för de utlänningar som fick en fristad i Sverige. Han tyckte att det var intressant modell som borde finnas kvar än idag. Peter Hartvig var en flitig deltagare i de internationella konferenser som hölls av the World League for Freedom and Democracy (tidigare World Anti-Communist League).

Peter Hartvig var dansk som få. Naturligtvis var det både en cigarr och "en lille" hemma. Och en svensk hade alltid svårt att hänga med i hans tal. Även undertecknad som utan problem pratar med danskar från Köpenhamn eller Århus fick ofta fråga både en och två gånger innan det stod klart vad som menades.

Peter Hartvig samarbetade nära med både militären och säkerhetspolisen. Ett sådant tillfälle var 1989 när den kommunistiska frontorganisationen Världsfredsrådet ordnade en konferens i Köpenhamn. Ryssar, afghaner, unga danska fremskridtspartister och

svenskar från Contra samlades hemma hos Peter för att förbereda protestaktionerna, som bidrog till att Köpenhamns-mötet blev ett opinionsmässigt fiasko för Världsfredsrådet.

C G Holm

Géza Molnár

ansvarig utgivare för Contra

Från och med detta nummer övertar Contras styrelseordförande Géza Molnár också uppdraget som ansvarig utgivare för Contra.

Peter Hartvig 1938–2008

Omslagsbilden till detta nummer av Contra är den österrikiske ekonomen Ludwig von Mises. Mises och hans meningsfränder (mest känd är Nobelpristagaren Friedrich von Hayek) var länge illa sedda bland tongivande nationalekonomer. Men efter keynesianismens fiasko på 1980-talet blev den österrikiska skolan för första gången höginressant i bredare kretsar. Fredrik Runebert berättar om Ludwig von Mises på sidan 18.

Sveriges krigsbistånd till Afrika

I Sverige har det så kallade enprocentsmålet blivit en helig ko. Det vill säga att en procent av statsbudgeten skall användas till internationellt bistånd. Hur sedan biståndet används kommer i andra hand. Och hur används det? Enligt utrikesreportern Bengt Nilsson har det svenska biståndet till Afrika i många fall använts av mottagarländerna till att finansiera de krig och konflikter som förhärjat den afrikanska kontinenten ända sedan avkolonialiseringen genomfördes för ett halvt sekel sedan.

★★★ En stor del av det svenska biståndet till Tredje världen ges i form av budgetbistånd, det vill säga regeringen i mottagarlandet får en "påse pengar" som skall användas till vissa ändamål såsom fattigdomsbekämpning, sjukvård, brunnsborrning eller något annat. Så ser det ut i teorin. I praktiken kan de pengar som går direkt in i mottagarlandets budget användas efter gottfinnande. Utrikesreportern Bengt Nilsson, som nyligen givit ut den uppmärksammade boken *Sveriges afrikanska krig* (Timbro förlag 2008, 304 sidor), säger:

– Under en resa till Kenya såg jag hur det kenyanska samhället gradvis korrumpers på grund av biståndet, först under Jomo Kenyatta och därefter under Daniel arap Moi. Ändå fortsatte de svenska biståndspengarna att strömma in i landet. Om ett land som får budgetbistånd befinner sig i krig kommer biståndspengarna att användas för att finansiera kriget.

Exemplet Uganda

Bengt Nilsson ger Uganda, som han själv känner till mycket väl, som exempel på hur det kan se ut:

– I norra Uganda pågår sedan 20 år tillbaka ett krig mellan regeringsarmén och gerillarörelsen Lord's Resistance Army [LRA, på svenska Herrens motståndarmé]. Uganda har haft jättestora problem att redovisa vad man gjort för att bekämpa fattigdomen, vilket var det de svenska biståndspengarna skulle an-

Svenska biståndspengar används till att finansiera afrikanska krig, hävdar utrikesreportern Bengt Nilsson i en uppmärksammad bok. Här rullar militärfordon fram någonstans i Afrika. (Foto: Anders Hedman)

vändas till. Sverige avbröt visserligen det bilaterala budgetstödet 2006, men vi ger fortfarande budgetstöd till Uganda via EU och Världsbanken. Det gör att det svenska biståndsorganet SIDA kan fortsätta mörka och blanda bort korten, precis som man alltid gjort. SIDA måste redan från början ha känt till att biståndet gick till kriget.

Det är i och för sig inte förbjudet för

tommy.hansson@contra.nu

mottagarländer av svenskt bistånd att avsätta resurser till krigsmakten, men då skall resurserna gå till ett "rimligt försvar". I fallet Uganda, menar Bengt Nilsson, handlar kriget mot LRA mycket om den ugandiska regeringens försök att bekämpa en viss folkstam.

Ett avsnitt i Nilssons bok handlar om just Uganda, det land i vilket galningen Idi Amin grep makten 1971 och snart började sätta till alla klutar för att få medborgare med asiatisk härstamning att lämna landet. Amins Uganda kom alltmer att ses som ett hot av grannländerna, och 1979 invaderade Tanzania landet vilket tvingade Idi Amin i landsflykt. Efter ett maktvakuum erövrade Yoweri Museveni* 1986 regeringsmakten i spetsen för sin gerillagrupp National Resistance Army. I norra Uganda inleddes dock ett väpnat motstånd mot Mu-

*Familjen Museveni bodde i Göteborg under några år i mitten av 1980-talet.

sevenis regim av den karismatiska Alice Lakwena, grundare av rörelsen The Holy Spirit Mobile Forces (Den helige andes rörliga styrkor).

Lakwenas uppror handlade mer om gamla stammotsättningar än något annat. För folken i norr var Museveni en usurpator, eftersom de själva aspirerade på centralmakten i huvudstaden Kampala. Alice Lakwenas trashanksarmé hade inget att sätta emot regeringstrupperna, men så småningom tog hennes kusin Joseph Kony över motståndsrörelsen och gav den namnet Herrens motståndarmé (LRA). Denna fick stöd av den sydsudanesiska gerillan SPLA, som bekämpade regeringen i Khartoum. LRA upprättade baser i södra Sudan och genomförde räder in i norra Uganda, där civilbefolkningen utsattes för grymma massakrer. LRA existerar fortfarande, men har inget sammanhängande handlingsprogram.

Massmedia har visserligen rapporterat om att LRA och Joseph Kony vill störta Musevenis regim och etablera ett rike styrt av Tio Guds bud, men det är förvisso svårt att förstå hur en gerillaarmé som mördar, torterar, våldtar och bränner ner byar skall kunna göra trovärdigt att man hyllar de tio budorden...

Pengar till krig

Uganda började få svenskt bistånd via SIDA på 1990-talet. 1996-99 erhöLL Mu-

seveni-regimen omkring 600 miljoner kronor från Sverige. Bengt Nilsson upprördes över att ett land invecklat i ett utdraget stamkrig mot delar av den egna befolkningen fick svenskt bistånd och ställde SIDA mot väggen. Han skriver (sidan 184): "Fotsoldaterna i LRA var till allra största del tvångsrekryterade småpojkar, ofta dåligt utrustade med gammaldags vapen. I denna situation pumpade Sverige in stora penningssummor i landet, år efter år. Ugandas statsbudget – där de svenska budgetstödspengarna hamnade – bestod till 50 procent av biståndsmedel."

Förutom budgetstödet gav de svenska skattebetalarna till Uganda även pengar som var öronmärkta för "demokratiutveckling", en term som är svår att få grepp om. I fallet Uganda är det dessutom så att landet varit en enpartistat sedan långa tider. När Bengt Nilsson frågade SIDA:s Per Karlsson om saken försvarade denne det svenska stödet med motiveringen, att det var ett sätt att "hela landet". Nilsson skriver (sidan 186): "Museveni måste ju ha uppfattat Sveriges och andra biståndsgivares attityd som ett *carte blanche* att

tillgripa vilka metoder som helst för att slå vakt om sin maktställning. Bekriga det egna folket och förbjuda politisk opposition med välvilligt penningstöd från utlandet."

Ugandiska oppositionella är mycket

kritiska till det förbehållslösa stöd som från utlandet gick rakt in i Ugandas statskassa. En av kritikerna som Nilsson intervjuat är parlamentsledamoten Reagan Okumu, vilken utan att tveka förklarade att biståndspengarna finansierar kriget. Det gick till så att budgetbiståndet kom in i statsbudgeten och först allokerades till ett lämpligt departement, som gjorde gällande att pengarna skulle användas till exempelvis "fattigdomsbekämpning". På så sätt uppfylldes formellt villkoren för budgetbiståndet. I departementet ifråga – Nilsson tar hälsodepartementet som exempel – fanns en budget för byggande av kliniker på landsbygden.

"Men av olika diffusa skäl", skriver Nilsson (sidan 189), "lades det ena klinikprojektet efter det andra ned utan att detta redovisades i departementets papper. Pengarna kunde då slussas vidare till andra konton inom statsförvaltningen och till sist hamnade de i krigsmaktens budget." På så sätt blev det omöjligt för biståndsgivarna att spåra sina pengar. Enligt Reagan Okumu är biståndsgivarna till betydande del okunniga och låter sig lätt manipuleras av de

Biståndet "stramas upp" – men på SIDA rullar pengarna...

★ – Jag vill återupprätta förtroendet för den svenska biståndspolitikern.

Det förklarade biståndsminister Gunilla Carlsson (m) vid ett seminarium i regi av Timbro med temat "Bistånd som stjärper eller hjälper – hur bör biståndspolitikern reformeras?" i slutet av september. Och det kan inte råda några tvivel om att detta är en angelägen uppgift: den svenska biståndsbudgeten ligger på drygt 30 miljarder kronor per år, och i det förflutna finns det blott alltför många exempel på hur gigantiska summor betalats ut till regimer och rörelser som använt pengarna till att bekosta krig samt terror mot delar av de egna befolkningarna.

Enligt Gunilla Carlsson pågår ett omfattande förändringsarbete i syfte att göra det svenska biståndet effektivare.

– Bistånd kan göra både skada och nytta, sade Gunilla Carlsson. Därför har det varit nödvändigt med en uppstramning, bland annat i form av ett omorganiserat SIDA. Vi har också bantat antalet motagarländer från 70 till 33.

Enligt biståndsministern bör man inte skylla tidigare misslyckanden på det svenska biståndsorganet SIDA.

– Ge dem i stället tydliga instruktioner.

Biståndsminister Gunilla Carlsson vill bland annat effektivisera det svenska biståndet.

Tidigare fanns ingen resultatuppföljning. Vi har ett dubbelt ansvar, dels gentemot fattiga över hela världen, dels gentemot de svenska skattebetalarna, att pengarna går till rätt ändamål.

I den budget som alliansregeringen kommer att lägga fram 2009 finns det, förklarar Carlsson, följande teman: kvinnor, särskilt avseende politiskt deltagande,

säkerhet och ekonomisk aktivitet; klimat och miljö; mänskliga rättigheter, demokrati och yttrandefrihet. Förutom bistånd till Tredje världen fokuserar regeringen på vårt närområde, exempelvis Baltikum och Vitryssland.

– Sverige skall bli världsbäst på att stötta dissidenter, försäkrade Gunilla Carlsson. Vi skall också öka kapaciteten för anpassning till klimatförändringar. Till det anslår vi fyra miljarder kronor på tre år. Regeringen har tillsatt en klimatkommission ledd av mig.

I de "uppstramade" riktlinjerna ingår även, enligt biståndsministern, nolltolerans mot korruption samt ansvarsutkrävande. Hittills tycks dock uppstramningen inte ha slagit igenom hos SIDA. Så kunde *Dagens Nyheter* den 6/10 rapportera: "SIDA lägger ner mer än fem miljoner kronor på öl, vin, presenter, frukt, fikabröd och informationsmöten."

SIDA uppges av DN vara "den myndighet som lägger ner i särklass mest på personalrepresentation, drygt 8000 kronor per anställd..."

Text & foto: Tommy Hansson

afrikanska ledare som kommer i åtnjutande av biståndet. Ett samtal som Nilsson hade med den svenske Uganda-ambassadören Erik Åberg bekräftar den analysen.

Exemplet Etiopien

Ett annat exempel i Bengt Nilssons bok rör det svenska biståndet till Etiopien, som har en lång tradition. Det svenska utvecklingsbiståndet till detta afrikanska land på Afrikas horn inleddes redan i mitten på 1950-talet, då kejsar Haile Selassie – ”Lejonet från Juda” som räknade sina anor tillbaka till konung Salomos och drottningen av Sabas tid – hade makten. Sverige och det kejserliga Etiopien upprätthållde vänskapliga förbindelser i samband med Italiens erövringsförsök 1935, då Röda korset i Sverige samlade in pengar för att bekosta en ambulans.

De första svenska hjälparbetarna i landet var kristna missionärer, och därefter följde svenska militärexperter, flygare och tekniker som redan på 1930-talet hjälpte till att bygga upp det etiopiska flygvapnet sedan det fascistiska Italiens invasion slagits tillbaka. Mest känd i sammanhanget var flygaren Carl Gustaf von Rosen. 1974 störtades emellertid Haile Selassie i en blodig militärkupp ledd av Haile Mariam Mengistu, som upprättade en stalinistisk diktatur och invaderade Ogadenprovinsen i Somalia. Den gamle kejsaren kvävdes med en kudde. Militärjuntan, den så kallade dergen, genomförde i slutet av 1970-talet ”den röda terrorn” mot oppositionella och dödade uppskattningsvis en halv miljon människor.

1991 störtas dock dergen av en koalition bestående av olika gerillagrupperingar; Mengistu flyr till Robert Mugabes Zimbabwe. 1993 erhåller det tidigare under Etiopien lydande Eritrea självständighet, men förhållandet länderna emellan är spänt. 1998–2000 råder krig mellan Etiopien och Eritrea. 2005 hålls val i Etiopien, vilka dock utmynnar i kaos med dödsskjutningar och gripanden som följd. 2006 invaderar så Etiopien Somalia.

Under alla dessa vindlingar i Etiopiens moderna historia fortsätter det svenska biståndet att strömma in. Precis som i Uganda kommer de svenska biståndspengarna till användning för att finansiera regeringens krig inom och utom landet. Liksom Ugandas regering bollar den etiopiska motsvarigheten skickligt biståndspengar över till krigiska och folkförtryckande ändamål. Kritiker av Sveriges etiopiska

äventyrligheter misstänkliggörs både i Etiopien och Sverige, och en av dem som råkar illa ut är ekonomen Stefan de Vyllder som kommer till tals i Nilssons bok. Det framgår också mer än väl att det inte varit någon skillnad om regeringen varit socialdemokratisk eller borgerlig.

”Slutsatsen framträder tydligt”, konstaterar Bengt Nilsson (sidan 72). ”Det är tjänstemän på SIDA som styr biståndspolitik, inte utrikesdepartementet. Det viktigaste är att ha ett utflöde av biståndspengar. Om det visar sig att pengarna kommer på avvägar och förvandlas till vapen och soldater så kan man blunda för det, hävda att man inte känner till det eller betrakta det som ett isolerat olycksfall i arbetet som inte påverkar den totala, positiva bilden av biståndet.”

Andra exempel

Bengt Nilsson redovisar också i sin bok hur svenskt biståndet gått till krigiska ändamål i Sudan, Liberia, Angola och Zimbabwe. Till Liberia, en gång ett huvudmål för svenskt biståndsarbete genom företaget Lamco, har även det svenska granatgeväret Carl-Gustaf med Bofors som tillverkare kommit på omvägar. Sverige exporterade Carl-Gustaf

Biståndsberoendet

★ Ungefär 10 000 personer i Sverige är beroende av biståndet för sin försörjning: tjänstemän på UD och SIDA, anställda i frivilligorganisationer, konsultbolag samt storföretag.

Om detta har Pär Krause, ekonom och frilansskribent, skrivit en bok med titeln *Det svenska biståndsberoendet* (Timbro debatt 2007, 94 sidor). Boken ger en god överblick över biståndshandlingen i målländerna och den svenska biståndsindustrins agerande.

SIDA gav 2006 informationsbidrag till 19 svenska organisationer. Totalt utbetalades 133,5 miljoner kronor som går till organisationernas inhemska information om Sveriges bistånd. ”Utvecklingsländerna beskrivs ofta som helt beroende av hjälpinsatser utifrån, varför de enskilda organisationernas arbeten därmed är livsnödvändiga”, skriver Pär Krause (sidan 72).

På detta sätt fungerar den SIDA-stödda informationen som en marknadsföring av den egna verksamheten. Målet för Sveriges utlandsbistånd borde vara att hjälpa till att skapa så drägliga förhållanden i mottagarländerna att bistånd på sikt blir onödigt.

Detta är dock ingen prioritering för den svenska biståndsindustrin, som i första hand vill säkra de egna lönerna.

Tommy Hansson

till exempelvis Ghana och Nigeria, och därifrån har vapnet förutom till Liberia hittat vägar till länder såsom Botswana, Kenya, Libyen, Malawi och Zambia.

Sverige har sedan 1960-talets mitt med förkärlek understött kommunistiska-marxistiska regimer och rörelser i Tredje världen, vilket under det Kalla kriget medförde att Sverige främjade Sovjetunionens imperialistiska strategi. Listan skulle kunna göras mycket lång, men två upprörande exempel är Zimbabwe och Angola.

–I Angola satsades alla pengar på MPLA som befann sig i inbördeskrig med främst UNITA, säger Bengt Nilsson. Sverige stöttade primärt socialistiska så kallade befrielseströrelser av denna typ. Vi ställde oss därmed systematiskt på Sovjetunionens sida genom stöd till socialistiska rörelser i Angola, Moçambique, Zimbabwe och Tanzania. Ingenstans i dessa länder tilläts oppositionen komma fram. Angola är rikt på diamanter och olja, men 70 procent av befolkningen lever under fattigdomsstrecket.

Enligt Nilsson är det ingen tillfällighet att svenskt bistånd gått till enpartistater:

–Sverige är av tradition nästan en enpartistat, varför det blir naturligt att acceptera enpartistater i Afrika. Som till exempel i Angola. MPLA-regimen bedrev massivt valfusk nyligen därför att MPLA behövde 80 procent av rösterna för att kunna skriva om konstitutionen så att president Dos Santos kan sitta kvar. Det har varit likadant i Uganda.

2000 miljoner

Bengt Nilsson konstaterar att Sverige genom åren spenderat 2000 miljoner kronor i budgetbistånd till Afrika och att 40 procent av de afrikanska krigskostnaderna har kommit från biståndspengar.

– Självklart skall vi hjälpa människor i nöd, men hur skall vi göra om biståndet används till till exempel krig? Jag är skeptisk till utbetalningsmål, som exempelvis enprocentsmålet.

Det stora problemet med det svenska biståndet är att det inte gjorts någon ordentlig analys av till vilka ändamål pengarna har gått. Alla riksdagspartier är i princip överens om att Sverige skall ge en procent av bruttonationalinkomsten i bistånd, men politikerna överläter åt SIDA – som till stor del befolkas av biståndsromantiker och vänsterfolk – att göra utbetalningarna.

Då kan det inte bli annat än fel. ☹

Den islamistiska terrorn i Indonesien

Indonesien är världens mest folkrika land med muslimsk folkmajoritet. Islam är en förhållandevis ny företeelse i Indonesien. Provinsen Aceh på nordvästra Sumatra blev visserligen ett muslimskt sultanat på 930-talet. För resten av landet var det däremot först under slutet av 1500-talet som islam på allvar började göra framstötter.

★★★ Landet var då i huvudsak ett hinduiskt och buddhistiskt territorium. Kung Hayam Wuruk hade enat större delen av Indonesien och bildat Majapahit-imperiet. Wuruk var hindu. Som på alla sätt där islam tagit över skedde omvändelsen med våld och inför vapenhot; det var sultanatet Malacca (i nuvarande Malaysia) som erövrade det hinduiska kungariket och därmed ökade andelen muslimer. Ledarna för Majapahit-imperiet flydde till öarna Bali och Lombok, vars hinduiska karaktär därmed befästes.

Inte lång tid efter islams intåg i Indonesien gjorde holländarna sin entré som kolonialmakt – Nederländska Ostindien. Holländarna var inte intresserade av att sprida den kristna religionen utan drev en mer traditionell kolonialpolitik inriktad på handel och utvinning av kolonialvaror. De var helt nöjda med att invånarna behöll sin gamla (eller då ganska nya) religion, bara de politiskt och militärt underkastade sig kolonialmakten. Och tillät kolonialisterna att utöva sin egen religion (reformert kristendom, "kalvinism").

Kristendom, hinduism, buddhism

Islams intåg i Indonesien var aldrig så totalt som på exempelvis den arabiska halvön. Det finns delar av landet där kristna eller hinduer är i majoritet. Sett till hela landet är det dock en förkrossande muslimsk majoritet på 86 procent mot 9 procent kristna, 3 procent hinduer och 2 procent buddhister. Att det hela adderar till exakt 100 procent beror på att myndigheterna kräver att man ska vara registrerad som anhängare av en av de godkända religionerna. Många som praktiserar animism anmäler sig till en av de godkända religionerna, vanligtvis

Nelson och 1887 andra blev jagade från hemmen då krigare från Laskar Jihad angrep hembyn på ön LataLata i Indonesien.

islam (eller på Västra Nya Guinea kristendom).

När islam gjorde insteg i andra delar av Indonesien, på 1500-talet, kristnades ögruppen Moluckerna. Kristna på ön Ambon lerade sig med holländarna och lät sig gärna rekryteras som soldater i den nederländska armén. Amboneserna utgick från att Sydmoluckerna skulle bli ett eget

cg.holm@contra.nu

land när Indonesien blev självständigt. Så blev inte fallet och tusentals ambonesiska soldater flydde till Nederländerna.

På den populära semesterön Bali är det hinduism som gäller. Hade det varit muslimer som styrts och ställt på Bali hade ön knappast blivit det internationella turistparadis som ön är idag.

Balans och sekularism

Efter Indonesiens självständighet 1949 har de olika regeringarna varit i princip sekulära. Även om presidenterna och nästan alla ministrar varit muslimer har de haft insikt om att de ansvarar för hela nationen och alla dess inbyggare – oavsett religion. Den insikten har faktiskt gällt både diktatorer som Sukarno och Suharto, såväl som demokratiskt valda ledare som Megawati Suwanaputri och Susilo Bambang Yudhoyono.

Annorlunda har det däremot varit med styrande på lägre nivå. Där har man ofta gått till angrepp mot dem som haft en avvikande religion. Bombattentatet mot diskoteket på Bali 2002 var inte bara ett

angrepp på västerländska turister utan också på hinduiska lokalinvånare som uppfattades leva ett oislamiskt leverne. I ögruppen Sydmoluckerna har de kristna gång på gång utsatts för överfall av muslimer. Delvis har detta sin förklaring i den katastrofala överbefolkningen på ön Java. Javaneserna flyttar gärna till mindre tätbefolkade öar där de skaffar sig mark på lokalbefolkningens bekostnad. Och är det kristna (eller hinduer) så säger det islamska prästerskapet att det är fritt fram att besätta deras land, bränna ner deras hus och jaga iväg människorna från de hem, där de bott i generationer.

Till den indonesiska regeringens försvar ska sägas att den aldrig accepterat fördrivningen av de kristna. Till dess nackdel ska sägas att den indonesiska statsapparaten ofta varit mycket långsam att sätta sig till de förföljdas försvar och att man nästan aldrig rullat tillbaka de erövringar som muslimerna gjort.

Muslimernas angrepp och erövringar pågår till denna dag, men särskilt intensiv var konflikten under perioden 1999–2001. Nära 10 000 kristna dödades i samband med den muslimska offensiven. Tusentals hus förstördes och ungefär en halv miljon människor fördrevs från sina hem. 500 kristna kyrkor brändes ner av den muslimska mobben. Tidigare religiöst blandade områden blev segregerade.

Terrorister till angrepp

Den 5 februari år 2000 var en lugn dag på ön Lata Lata i Nordmoluckerna. Lugnet

varade till klockan två på eftermiddagen. Då började skotten vina. Skottlossningen började plötsligt och det var de vita krigarna, Laskar Jihad, som gick till angrepp mot byn. Laskar Jihad hade terroriserat Syd-moluckerna i månader. Nu var det över 5 000 man som gick till angrepp mot en fridsam kristen by som hyste 1 888 invånare. En av de drabbade, som heter Nelson, berättar:

– De var beväpnade med gevär, svärd och hemmagjorda bomber när de gick till angrepp. Vi försökte till en början att försvara oss så gott vi kunde. Med primitiva djungelknivar och jaktgevärluckades några av mina vänner hålla angrifarna på avstånd några timmar. Men det räckte inte i längden. Efter fyra timmars strid låg 75 döda bybor spridda runt byn. Det luktade död och eld. Samtliga hus – det bodde 225 familjer i byn – stacks i brand. Jag och min familj lyckades fly upp i bergen tillsammans med flera hundra andra. Men min far låg kvar i byn. Han var halshuggen.

– Efter att ha bott i en hydda i djungeln i två veckor drog vi oss ner till stranden där vi byggde ett tältläger. Men det visade sig att grannbyn Kayawa solidariserat sig med Laskar Jihad. Vi blev övervakade av milis och man bevakade så att ingen skulle smita. Prästen i byn, 62-åriga Jusuf Pattiasin, jagades som ett villebråd och till slut lyckades de fånga honom när han stod ute i havet och fiskade. Angrifarna släpade in honom till stranden och högg huvudet av honom. Vi stod skräckslagna och såg på. Mördarna bar upp det avhuggna huvudet till byn under stort jubel.

Konvertera eller dö!

– Efter en tid fick vi välja mellan att dö eller gå över till islam. De lockade oss med att en konvertering till islam skulle ge oss en ny identitet och en lysande framtid i Indonesien. Vi valde att ge efter och tvingades därför att gå i koranskola och att genomföra muslimska böneritualer. Efter två veckors undervisning tvingades vi bygga en provisorisk moské på stranden. Det tog tre dagar att bygga en märklig byggnad, med drivved och nedfallna träd som material. Arbetet övervakades av militären och det genomdrevs med slag, sparkar och hot om avrättning. När moskén var färdig gav den lokala mullahn oss nya islamska namn. Själv skulle jag heta Ramadan. Min hustru fick namnet Jamilla.

– Efter korankursen skulle de kristna

Ruinerna på bilden är vad som återstår av en indonesisk kristen kyrka sedan den islamistiska terrorismen dragit fram.

omskäras. Som ett led i ceremonin fick vi ett exemplar av Koranen och sedan genomförde en muslimsk militärläkare operationen på mig och alla andra män och pojkar. Min hustru och alla kvinnor fick motsvarande ”behandling”. Men för kvinnorna gällde att redskapet som användes var skarpslipade mynt och att det var lokala kvinnor som stod för omskärningen. Alla kvinnor, inklusive småflickor, drabbades av detta. Därpå revs kyrkan i Lata Lata. Eftersom kyrktornet var stabilt fick man ta fram kanoner för att skjuta sönder det.

– Efter vad vi upplevt var vi fast beslutna att fly. Men först två år senare, 2002, lyckades 39 familjer fly i skröpliga farkoster. Vi drog till havs mitt i natten. Vi seglade mot norr i två dygn och hamnade på ön Halmahera. Sedan dess har vi bott i en provisorisk by. Vår största dröm är att hitta en trygg plats där vi kan bygga egna hus som står pall i det tropiska regnet och som håller ormar och andra kräldjur ute.

Attentatet på Bali

Nelsons historia, som återgetts i den norska tidskriften *Ropet fra Øst*, är på inget sätt unik. Islamistisk terrorism har länge härjat i Indonesien, tidigare utan ingrepp från myndigheterna. Efter attentatet på Bali 2002 har dock militären börjat hålla isla-

mistiska extremister under uppsikt och en del militanta ledare har till och med gripits. Abu Bakar Bashir var huvudansvarig för attentatet och dömdes till fängelse i två och ett halvt år.

Han hade tidigare åtalats för bombattentat mot kristna kyrkor på julafton år 2000 (18 döda), men frikänts. Bashir var en person som var inspiratör och organisatör i bakgrunden. Tre personer dömdes till döden för Bali-attentatet – men överklaganden innebar att avrättningarna genomfördes först i november 2008, sex år efter attacken.

Trots att regimen alltså i viss utsträckning strävat efter att upprätthålla lag och ordning och åtminstone givit läpparnas bekännelse till minoriteternas rättigheter är Lata Lata i Nordmoluckerna idag övertaget av muslimer, de är dock bara hälften så många som de kristna som bodde på ön före år 2000. För flyktingarna från Nelsons by finns det nu hopp genom att en ny by byggs på norra Sulawesi.

Det ska bli 200 nya hus (på vardera 35 kvadratmeter) för ungefär 1 000 människor. Det ska också byggas en vårdcentral och till och med en liten kyrka! Projektet pågår under 2008 och framåt 2010 ska det också byggas en skola. Tio år efter det våldsamma överfallet på Lata Lata.

Demokratiseringen på Taiwan en förebild

Den 12 augusti blev kommunistpartiet på Taiwan legaliserat. Med detta beslut kan man fastslå att demokratiseringen på Taiwan (Republiken Kina) är fullgjord. Landet har nu fullständig politisk frihet med många politiska partier, och man har dessutom genomfört flera valrundor.

Dessutom har Taiwan sedan länge haft både tros-, mötes- och pressfrihet, med andra ord en utveckling stick i stäv med utvecklingen i Folkrepubliken Kina.

Demokratiseringen på Taiwan kan vara en förebild för andra länder i regionen, särskilt diktaturens högborg, Folkrepubliken Kina. Men Kina sörjer för att Taiwan hålls utanför det goda internationella sällskapet. Och argumentet är att Taiwan är en del av folkrepubliken. Men situationen ”på backen” är en helt annan. Republiken Kina på Taiwan har i praktiken styrt sig självt i över 50 år!

Landet har i många år ansökt om FN-medlemskap men har hittills misslyckats. Därför förbereder sig Taipei nu för deltagande i FN-fora.. Och man förbereder sig heller inte på att namnfrågan skall vara en prestigesak.

Detta exempel på pragmatisk diplomati från Taiwans sida förtjänar vårt fulla stöd!

Nils Tore Gjerde

Manifestation mot förföljelsen av kristna i Indien

★ ★★ Diskriminering av och våldshandlingar mot kristna är inte något som är förbehållet islam och/eller islamismen, om någon nu trodde det. Det visar händelseutvecklingen i delar av Indien med all önskvärd tydlighet. Våldsbenägna hinduer har här massakrerat kristna trosbekännare och bränt ner kristna kyrkor och hem.

Indien har under senare år gjort sig bemärkt som ett föregångsland när det gäller teknisk utveckling, framförallt när det gäller datorteknologi. Indien framstår också som ett föredöme i Asien på marknadsekonomins område, där gamla tiders planhushållningstänkande omhuldat av klanen Nehru-Gandhi äntligen fått ge vika för ett mer frihetligt och innovativt synsätt. Desto mer chockerande är det att nås av informationen om den våldsvåg riktad mot kristna som skakat delstater som Orissa, Karnataka och Uttarakhhand.

I Stockholm arrangerade Svenska evangeliska alliansen i slutet av september utanför Indiens ambassad i Stockholm en demonstration till stöd för Indiens kristna. Demonstrationen samlade flera hundra personer från skilda kristna inriktningar, som lyssnade på tal och leddes i bön av kristna ledare.

Stefan Swärd från Evangeliska frikyrkan redogjorde för bakgrunden till våldet mot kristna i Indien:

– Det började med att en hinduisk na-

Pastor Stanley Sjöberg och en kristen indiska ledde demonstranterna utanför indiska ambassaden i bön.

tionalistledare mördades den 24 augusti. Kristna fick skulden. Senare tog en ma-
oistisk gerillagrupp på sig ansvaret för mordet, men då var förföljelserna redan igång. Fasansfulla händelser har inträffat.

Till de senare får räknas mordet på en katolsk präst och en kvinnlig medarbetare till denne vid ett ashram i delstaten Uttarakhhand i norra Indien. Enligt polisuppgifter hade de strypts. I Orissa styckmördades två kristna män. Minst ett hundratal liknande mordfall har rapporterats. Därtill kommer attacker och mordbränder mot såväl kristna kyrkor som bostäder, och det beräknas att bortemot 100 000 människor fördrivits från sina hem och i många fall tvingats ta sin tillflykt in i skogarna.

Kristdemokratiska riksdagsledamoten Annelie Enochsson underströk att förföljelsen av religiösa människor tenderar att

följa ett givet mönster:

– Först sker en kampanj i media, sedan följer angreppen. Så har skett gentemot kristna i Gaza och på Västbanken och även mot kristna assyrier och syrianer i Turkiet. Och nu i Orissa och Karnataka i Indien. Detta innebär brott mot de mänskliga rättigheterna, eftersom det är en rättighet att tro på det man vill och även att byta tro.

Ruben Agnarsson, tillförordnad chefredaktör på den kristna tredagarstidningen *Världen idag*, framhöll att ledande media i Sverige knappast alls behandlat trosförföljelserna i Indien trots att riklig dokumentation finns. Även Agnarsson kollega på tidningen *Dagen*, Elisabeth Sandlund, underströk att den bekymmersamma händelseutvecklingen i Indien hamnat i "mediaskugga" i Sverige:

– Kan detta vara ett uttryck för kristofobi? frågade sig Sandlund. Det som nu händer passar heller inte in i framgångsbilden av Indien.

Manifestationen avslutades med att pastor Stanley Sjöberg från Centrumkyrkan i Sundbyberg ledde deltagarna i bön på svenska och urdu med hjälp av en ung kristen indiska.

Demonstrationsarrangörerna hade före demonstrationen haft kontakt med företrädare för den indiska ambassaden, men ingen av dessa visade sig under den timme demonstrationen pågick.

Det skall tilläggas att Indien är ett mångreligiöst samhälle där exempelvis presidenten är muslim och premiärministern (Manmohan Sing) sikh. Det stora flertalet indier bekänner sig dock till hinduismen, som normalt anses vara en tolerant religion. De hinduer som ägnat sig åt nämnda våldsexcesser jävar dock den uppfattningen.

Text & foto: Tommy Hansson

Muslimerna och moskéerna i Finland allt fler

★ Muslimerna i Finland utgjordes länge enbart av ättlingarna till tatarer vilka kom till landet med tsarryska militärstyrkor på 1800-talet. Enligt tidningen *Helsingin Sanomat* har detta förhållande drastiskt förändrats under de senaste decennierna, och numera finns i landet araber, somalier, kurder, kosovoalbani, turkar och iranier med muslimsk trosbekännelse. Sammanlagt beräknas det finnas omkring 40 000 muslimer i Finland. I hela landet finns 40 moskéer varav tio i Helsingfors, de övriga är fördelade på 17 kommuner.

Denna utveckling gör att situationen i Finland alltmer närmar sig den i Danmark och Sverige. I Finland finns därtill Finlands islamiska parti, som visserligen har ett begränsat inflytande i nuläget och knappast kan förväntas komma in i parlamentet inom överskådlig tid, men som ändå är en röst bland andra inom opinionsbildningen i landet.

Dessbättre finns i vårt östliga grannland en alert säkerhetspolis i form av SUPO/SKYPO, som i en rapport har uttryckt följande varningens ord (citerade från Hans C. Petterssons utmärkta blogg *Jihad i Malmö*, <http://jihadimalmo.blogspot.com>): "I Europa var den extrema islamistiska terrorverksamheten fortfarande den viktigaste formen av terrorism år 2007. Allt fler europeiska länder blev föremål för de islamistiska terroristernas strävan efter att uppnå så många dödsoffer som möjligt och på andra sätt orsaka omfattande skador för mållandet."

Samtidigt som detta kan noteras har Finlands president Martti Ahtisaari, som i år mottar Nobels fredspris, i en intervju i det svenska nyhetsprogrammet Ekot föreslagit att samtal skulle inledas med Hamas i de palestinska territorierna samt talibanerna i Afghanistan.

Som Ruben Agnarsson skriver i en ledarartikel i *Världen idag* den 27/10: "Att samtala med en motpart som har valt att kommunicera med hjälp av terror, och som hotar att förinta den judiska staten, blir att legitimera ett språkbruk som faller utanför de demokratiska ramarna."

Vågar man hoppas att SUPO/SKYPO tar Ahtisaari i örat?

Tommy Hansson

Jimmy Carters regleringar lade grunden till finanskrisen!

★★★ Den finansiella krisen, som satte igång med de så kallade subprime-lånen på den amerikanska bostadsmarknaden, har utvecklats till en av de svåraste störningarna på de finansiella marknaderna under de senaste 70 åren. Inte oväntat kommer rop på nya regleringar och strängare kontroll. Men som vanligt är krisen mer eller mindre förorsakad av regleringar som inte fungerat på avsett sätt.

Grunden till den nuvarande finansiella krisen lades av den demokratiska presidenten Jimmy Carter. Vägen till helvetet var som vanligt kantad med goda avsikter. De amerikanska storstädernas inre delar var under 1970- och 1980-talen utsatta för förfall. Slummen bredde ut sig och de välbeställda flyttade till förorterna. Utvecklingen var alltså den rakt motsatta mot i Europa, där innerstäderna blivit domäner för de rika.

De amerikanska bankerna var föga begejstrade över att låna ut pengar för förvärv av bostäder i områden som bara blev sunkigare. Därför genomdrev Carter the Community Reinvestment Act, som tvingade banker att ge lån i just de områden där de var belägna. Banker som låg på "fel ställe" tvingades ge lån till dem som inte hade råd att betala, medan de banker som låg på andra platser slapp undan (amerikansk banklagstiftning var länge sådan att det på de flesta platser var vanligt med banker med ett enda kontor – bara affärsbankerna hade flera kontor, men även för dem vanligen begränsade till en enda delstat).

De lokala sparpengarna skulle återinvesteras i hembygden. Det var jordnötsfarmaren Carters enkla modell, som snabbt anammades av Kongressen.

Genom åren genomdrevs flera liknande lagar, the Fair Housing Act från 1968, the Home Mortgage Disclosure Act (1975) och the Equal Credit Opportunity Act (1974). The Fair Housing Act förbjöd diskriminering i samband med försälj-

ning av bostäder eller lån för finansiering av bostadsförvärv; the Home Mortgage Disclosure Act tvingade bankerna att i detalj redovisa var huslånen gavs så att de grupper som ansåg sig ha blivit fördelade skulle kunna stämma bankerna; och Equal Credit Opportunity Act förbjöd bankerna att neka lån till dem som levde på socialbidrag.

Regleringarna har alltså varit betydligt mer långtgående än i Sverige, och framförallt har de syftat till att mer eller mindre tvinga bankerna att ge lån till dem som på goda grunder kunde uppfattas vara tveksamma som betalare.

De detaljerade regleringarna av bankernas utlåning tvingade alltså en del banker att låna ut pengar till personer som inte var kreditvärda. Många banker stupade på detta och inte mindre än 747 "Savings and Loans Associations" gick i

---

cg.holm@contra.nu

---

konkurs under perioden 1986-1991. "The thrift crisis" kostade amerikanska staten 125 miljarder dollar, när staten räddade många små lokala kreditinstitutioner.

När de många lokala "Savings and Loans" försvunnit fanns det ingen som finansierade bostadsbyggandet i många områden, och staten gav genom the Federal Housing Enterprises Financial Safety and Soundness Act från 1992 de statligt kontrollerade kreditinstitutionerna Fannie Mae och Freddie Mac order att avsätta en del av sin lånekapacitet till dem som egentligen inte hade råd med lånen. År 1990 gav bostadsdepartementet (HUD) order till Fannie Mae att 50 procent av utlåningskapaciteten skulle gå till låg- och medelinkomsttagare.

Ytterligare regleringar genomfördes genom Riegle-Neal Interstate Banking and Branching Act 1994. För att en bank skulle få tillstånd att verka i flera delstater skulle särskilda förhör anordnas för att försäkra sig om att banken hade bra resultat när det gällde uppfyllnaden av reglerna i Community Reinvestment Act.

Som torde framgå av detta har det inte

saknats regleringar i det amerikanska kreditväsendet. Till slut gav finansinstitutionerna upp motståndet och satsade på att tjäna pengar på det rådande systemet istället. I oktober 1997 lanserade First Union Capital Markets i samarbete med Bear Stearns & Co en värdepapperisering av lån som givits inom ramen för Community Reinvestment Act. Programmet var ett sätt att förena många framtvängade dåliga lån för att reducera de enskilda riskerna. Den statligt kontrollerade Fannie Mae garanterade låneprogrammet som innebar att flera institutioner med usla lån kunde samverka för att begränsa förlusterna på dåliga krediter.

De här programmen blev med tiden allt vidlyftigare och marknadsföringen av lånen blev allt djärvare. Allt skedde med de statligt kontrollerade institutionerna Fannie Mae och Freddie Mac i bakgrunden som tunga garantier av dåliga lån.

FannieMae grundades av president Franklin D. Roosevelt 1938 för att skapa möjligheter för fattiga människor att låna pengar. Under 1968 "privatiserades" FannieMae genom att aktierna såldes ut på marknaden. Staten behöll dock kontrollen över företaget. Det var bara kapitalförsörjningen som privatiserades. FreddieMac grundades två år efter FannieMaes privatisering. Också här var det fråga om Kongressen som tog initiativet och stiftade lagar som styrde FreddieMac, men formellt organiserades bolaget som ett privatägt aktiebolag. Dock kunde bolaget inte göra vad det ville, det var underkastat statens kontroll.

De statligt kontrollerade institutionerna FannieMae och FreddieMac lånade inte ut direkt till husköparna, men de stod för finansieringen genom utgivande av obligationslån och för garantier som ställdes ut för låntagare i privata finansieringsinstitut. I början av 2008 stod de två bolagen för hälften av bostadsbelåningen i USA – antingen som finansierare eller som garantier. Det innebar att den privata marknaden bara fungerade inom vissa segment.

Det var de två statligt kontrollerade institutionerna som var de som avgjorde hur marknaden i stort fungerade. ☞

Israels nye ambassadör Benny Dagan:

”Israel är berett vidta åtgärder mot Iran”

★★★ Ny ambassadör för Israel i Stockholm sedan slutet av augusti är Benyamin ”Benny” Dagan, en karriärdiplomat som tidigare varit stationerad i bland annat Kairo, Chicago och Washington, D.C. Dagan efterträder därmed Eviatar Manor. Dagens hustru, Irit Dagan, är för övrigt ny kulturattaché vid Israels ambassad.

Contras reporter fanns på plats då ambassadör Dagan presenterade sig och sina synpunkter under ett möte i regi av Samfundet Sverige-Israel i Stockholm i oktober. Han introducerades av samfundets Stockholms-ordförande, riksdagsman Fredrik Malm (fp).

– Jag tror inte att det finns förlorade slag eller förlorade frågor, sade Dagan på tal om den övervägande antiisraeliska opinion som finns i Sverige. Det är inte den anda som finns bland Israels folk. När min mamma kom som flykting till Israel från Irak var det svårt i början, men hon klagade inte. Min svärfar är en överlevare från Auschwitz och andra platser. Själv är jag alltid optimist hur läget än är!

Fredrik Malm påpekade att även om svenska media huvudsakligen tar ställning för den palestinska sidan i konflikten, så har Samfundet Sverige-Israel väl så många medlemmar som propalestinska grupperingar har. Ambassadören underströk i sin tur att stödet från Israel-vänner i Sverige är av stor betydelse för staten Israel.

Benny Dagan övergick därefter till att redogöra för de tre utrikespolitiska huvudproblem Israel har att möta för närvarande, nämligen i tur och ordning Iran, Syrien och den palestinska frågan.

–Iran är nummer ett på vår agenda. 2009 blir ett kritiskt år, ty i slutet av året kommer Iran troligen att ha tillräckligt med nukleärt material för att kunna tillverka en atombomb. Även om man inte nödvändigtvis kommer att kunna använda den direkt. Iran har problem i form av 30-procentig inflation och 20-procentig arbetslöshet. Och om inte åtgärder vidtas nu kommer Teheran snart att ha tillgång till bomben – så enkelt är det.

Dagan understryker i sammanhanget

– *Det finns inga förlorade slag, hävdar Israels nye Stockholms-ambassadör Benny Dagan.*

att Israel inte står utan vänner. Förutom USA finns också Frankrike och Storbritannien vilka är medvetna om hotet från Iran mot den judiska staten. Även ett land som Saudiarabien är oroad över utvecklingen i Iran. Ambassadör Dagan finner det anmärkningsvärt att Irans president Ahmadinejads beryktade tal om att Israel bör utplånas inte mötte större kritik från omvärlden och uppger sig ha talat med Sveriges regering om saken.

Andra frågan på Israels agenda är Syrien. De båda länderna har inlett indirekta förhandlingar och Israel hyser visst hopp om en positiv fortsättning.

– Syrien är långt ifrån en förlorad fråga, säger Benny Dagan. Det kan också framöver bli fråga om direkta samtal, och det är givet att vi måste vara mycket smarta här. Syrien är också viktigt i förhållande till Iran. När det gäller Hizbollah och dess ledare Nazrallah tror jag vi har lärt oss läxan från kriget sommaren 2006 om vad som krävs militärt.

Ambassadör Dagan klargör att Israel inte kommer att tolerera förnyade raket-

beskjutningar från södra Libanon mot civila mål i Israel:

– Jag vet inte exakt hur vi kommer att agera vid en ny konflikt, men vi ryggar inte tillbaka från att åstadkomma massiv förstörelse i Libanon – men bara om det skulle behövas som en sista åtgärd om allt annat misslyckas.

På *Contras* fråga om Israel är berett att diskutera ett återlämnande av Golanhöjderna till Syrien svarar Benny Dagan:

– Det är en fråga som debatteras i Israel just nu. Och om Syrien har en seriös inställning så kan vi tänka oss diskutera frågan. Men det israeliska folket har en mer skeptisk inställning nu än för en tid sedan.

När det gäller den tredje punkten på Israels agenda, palestinaaraberna, framhåller Dagan att Israel stöder en tvåsatslösning:

– Vi vill se ett oberoende och livskraftigt Palestina som tar ansvar för sina medborgare. Så sker ännu inte.

Jag noterar också att den palestinske premiärministern, Fayad, inte har använt samma ”offerspråk” som Arafat gjorde på sin tid, vilket är en bra början.

Israel ställs inte bara inför frågor som rör liv eller död, understryker Benny Dagan:

– Vi arbetar också för att få en positiv dialog med FN och kommer givetvis att fortsätta vår satsning på en sofistikerad teknologi, som bland annat är viktig för att ökenområden skall kunna uppodlas. Vi tror också att vi kan bidra till att lindra nöden i Afrika genom exempelvis matteknologi. Israel har stor potential inom många olika områden.

I Europa har Israel uppgraderat sina förbindelser med EU och har särskilt goda relationer med Tjeckien, som är berett att välkomna Israels premiärminister på ett besök vad det lider.

Benny Dagan framhåller sist och slutligen att Sverige är viktigt för Israel:

– Jag är beredd att arbeta dag och natt för att få till stånd goda förbindelser mellan våra länder. Jag jobbar inte inom ramen för några kontorstider!

Text & foto: Tommy Hansson

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Sop-Stasi ser dig!

Den omdiskuterade FRA-lagen är inte det enda svenska exemplet på att övervakningssamhället vinner terräng. Sedan några år tillbaka är så besökarna vid landets återvinningsstationer föremål för myndigheternas vakande ögon. Ett exempel härpå är Telge återvinning i Södertälje, där kameror monterats upp vid stationen Returen i Moraberg där södertäljeborna kan göra sig av med grovsopor samt elektronisk utrustning. Kamerorna monterades upp och började användas redan innan tillstånd för verksamheten gavs.

Den som råkar slänga sitt avfall i "fel" container kan räkna med repressalier. I en artikel i *Länstidningen* i Södertälje 7/10 berättas om en person som fick sitt passerkort spärrat, trots att han bara besökt Returen fem gånger. Enligt uppgift i artikeln hade syndaren fångats på film när han inte hade sorterat rätt. Några skyltar som upplyste om kameraövervakningen fanns inte uppsatta. "Om det är sant är det ju rena Stasi-fasonerna", citeras en anonym källa i tidningsartikeln.

Personal vid Returen i Södertälje hävdar dock att övervakningskamerorna är till för att förhindra bråk och hot, inte för att

De som inte lyckas ta sig igenom Returens rigorösa inpasseringskontroll dumpas i en del fall soporna utanför stängslet. (Foto: Tommy Hansson)

dokumentera felsortering.

Telge återvinningsstation Returen har inte bara övervakningskameror till sitt förfogande. Runt återvinningsområdet finns dessutom taggtrådsförsedda elstängsel, och för att ta sig in med bil på området via de bommar som finns uppsatta måste man ha särskilda, av kommunen utfärdade passerkort vilka alltså kan dras in för den som inte uppfyller myndigheternas kriterier. Detta har lett till att avfall helt enkelt dumpas i en hög utanför de strömförande stängslen av dem som inte lyckas ta sig in.

Kyotoprotokollet ifrågasätts

"Mycket tyder på att de åtgärder som föreslås i syfte att hindra klimatförändringen kommer att drabba oss mer negativt än själva klimatförändringen. Hur ska vi till exempel minska den globala fattigdomen om vi samtidigt minskar det internationella handelsutbytet?"

Orden är Anders Edwardssons, hämtade från en intervjuartikel i tidningen *Världen idag näringsliv* (1/10). Historikern och

konsulten Edwardsson är en av många debattörer som på senare tid alltmer ifrågasatt de politiskt korrekta teorierna om en pågående uppvärmning av jordens klimat till följd av mänsklig påverkan. Edwardsson har valt att inte ifrågasätta den globala uppvärmningen som sådan, utan riktar i huvudsak sin kritik mot de drakoniska åtgärder som Kyoto-överenskommelsen förutsätter.

Om åtgärderna genomförs som planerat blir det drastiska nedskärningar och ökade kostnader i den industrialiserade världen, vilket kommer att leda till lägre ekonomisk tillväxt och därmed sämre teknologisk utveckling. Resultatet blir i slutändan att möjligheterna att förbättra miljön och minska uppvärmningen minskar!

"De pengar vi lägger ner på Kyotoprotokollet skulle i stället kunna användas till investeringar i utvecklingsländerna i syfte att effektivisera och modernisera deras industrier", citeras Åke Edwardsson vidare. Detta skulle även, menar Edwardsson, sannolikt gynna miljön mer. Edwardsson konstaterar vidare att den marginella uppvärmning världsklimatet undergått under senare decennier inte är värre än att vi lätt kan anpassa oss därefter: "I dag är det betydligt fler människor som dör av köld än av värme."

Allt fler röster vilka ifrågasätter klimat-evangeliet börjar nu höras världen över. En domstol i Storbritannien har exempelvis slagit fast att Al Gores famösa film om den påstådda klimatförändringen inte får visas i utbildningssyfte, om inte filmens många fel och överdrifter – som till exempel att isbjörnar skulle vara utrotningshotade – samtidigt påpekas och kommenteras.

Gore är portalfiguren för den mäktiga klimatbusiness som blivit en självgående

världsindustri, och där bara i USA miljölobbyn omsätter två miljarder dollar per år.

Republikaner svartmålas

Presidentvalet i USA är nu överståndet. Som vanligt kan vi konstatera att svenska media ägnat sig åt svartmålning av republikaner i allmänhet samt kandidaterna John McCain och Sarah Palin i synnerhet, detta samtidigt som demokraternas Barack Obama – som blir USAs 44:e president den 20 januari – höjts till skyarna. Detta gäller samtliga etablerade medier; det är huvudsakligen mindre aktörer som exempelvis *Contra* som står för en annan bild. Ett par skribenter som trots allt visat prov på självständigt tänkande är krönikören Ulf Nilson och *Dagens Nyheter*s förre chefredaktör Hans Bergström, den senare numera bosatt i USA och författare till en bok om John McCain.

Svenska statstelevisionen, SvT, har länge hävdats att det inte förekommer någon favorisering i dess bevakning av det amerikanska valet. Istället, har det hetats, följer man en strikt nyhetsmässig linje. Denna tes fick sig dock en ordentlig törn, då SvTs USA-korrespondent Lars Moberg sade följande i en morgonsändning den 30/9: "Vi som arbetar inom medierna här i Sverige och Västeuropa, vi gillar ju liksom demokraterna. Det är de som står oss närmast, tycker vi. Och vi kanske demoniserar republikanerna och vi kanske inte beskriver dem som vanliga människor..."

Mobergs uttalande fick frilansjournalisten Joakim Nilsson att skriva följande i en debattartikel i *Expressen* den 14/10: "Mobergs erkännande är så enastående att det är svårt att tänka sig någonting som kan befinna sig längre bort från vad som bör betraktas som god journalistik. Det är hög tid att vi i Sverige får en belysande debatt om SvT:s försök att svartmåla amerikanska republikaner."

I TV-kanalernas valvaka denna gång var det dock knappast SvT som var värsta syndaren. Den utnämningen går i stället till kanal 5, där samtliga återgivna stillbilder på John McCain visade Arizona-senatorn när han gör grimaser av olika slag.

Det är förvisso sant att Barack Obama favoriserats också av ledande amerikanska medier, men i USA finns ändå – till skillnad från i Sverige – en stark republikansk och konservativ opinionsbildning som i någon mån förmått väga upp obalansen.

De kränkta svenskarna

Svenskarna är antagligen jordens mest överkänsliga folk. Sverige är landet där negerbollar måste kallas "chokladbollar", och där glassen Nogger black av ledande "antirasistister" stämplades som rasistisk (glassen har sedan dess dragits in). Om överkänsliga svenskar som ständigt går omkring och känner sig diskriminerade har Ann Heberlein skrivit en bok som heter *Det var inte mitt fel – om konsten att ta ansvar* (ICA Bokförlag 2008). Enligt Heberlein lever vi "i en psykologiserande samtid där man alltid kan hitta något att skylla på".

Ann Heberlein, som är teologie doktor i etik samt forskarasistent vid institutionen för praktisk filosofi vid Stockholms universitet, skriver i magasinet *Neo* (september/oktober 2008) en krönika med rubriken *Ingen rättighet att vara kränkt*. "Bland kan man faktiskt få en känsla av att vi svenskar är särskilt utsatta för kränkningar", menar Ann Heberlein. "Kränkt" tycks vara ett säljande ord i kvällstidningarnas värld: min personliga favorit handlar om en kvinna i Kumla som sommaren 2007 hävdade sig vara kränkt eftersom grannens barn hoppade studsmatta nedanför hennes balkong."

Heberlein hänvisar till artikelserien "Först kränkt vinner" i *Dagens Nyheter*, där Maciej Zaremba belyste hur "kränktheten" kan missbrukas på olika sätt. Syftet är att få sympatierna och rätten på sin sida, och påfallande ofta fungerar den strategin alldeles utmärkt. Enligt Heberlein är svenskarnas missbruk av ordet "kränkt" en sorts försvarsmekanism: "Jag tror rentav att många människor skulle må bra av att sluta bära alla dessa kränkningar – inbillade och verkliga – som en sköld framför sig, som ett försvar för egna misslyckanden och tillkortakommanden. För det är framför allt den funktionen kränkningar fyller: som ursäkt för egna misslyckanden."

Ty vem man än är, menar Ann Heberlein, finns det alltid något man kan känna sig kränkt eller diskriminerad för – om man är homosexuell, invandrare, kvinna, fet, ful, pingstvän, marxist och så vidare. När det gäller att känna sig förfördelad tenderar fantasin att vara utan gräns. Genom detta missbruk av ordet kränkt, menar Heberlein, blir det svårare att urskilja de verkliga kränkningar som förekommer och som innebär att någon förnekas sitt värde som människa.

Familjens betydelse

Det misstänkliggörande av den traditionella familjen som kan sägas ha inletts av makarna Gunnar och Alva Myrdal för trekvarts sekel sedan har krävt ett högt pris i det svenska samhället i form av rotlöshet, drogmissbruk och kriminalitet. Makarna Myrdal gjorde gällande att barnen skulle handhas av det offentliga från så tidig ålder som möjligt för att föräldrarna skulle få minsta möjliga att säga till om, och den linjen har varit rådande därefter.

I dag gör myndigheter och institutioner sitt bästa för att få oss svenskar att tro att en familj kan se ut hur som helst. Det så kallade könsneutrala äktenskapet, som det snart kommer att lagstiftas om trots kristna protester, är bara en i raden av företeelser som undergräver familjens ställning i samhället.

En som vänder sig mot den beskrivna utvecklingen är skådespelaren och förre brottslingen Liam Norberg, som i en debattartikel i *Expressen* i oktober pekar på att frånvaron av fäder i hemmen leder till att unga ofta söker tryggheten i gängbildningar. Norberg själv råkade ut för just detta – han hamnade i kriminella kretsar i tonåren, dömdes för bankrån och sattes i fängelse.

Liam Norberg är i artikeln starkt kritisk mot planerna på ett könsneutralt äktenskap och framhåller: "När familjen prioriteras bort i samhället innebär det också att kärleken byts bort mot egoism... När den grunden tas bort, skapas det tomrum som vi ser sprida sig som ett virus i Sverige. Det är detta tomrum som är roten till allt våld och allt utanförskap, till all mänsklig ondska... Våldets Sverige handlar om ett stort svek mot många barn och de familjevärderingar som borde vara ensjälklarhet i samhället."

AP-fonden spekulerade bort pengar i brittiskt konkursbolag

En av de som spekulerade friskt i den brittiska banken Northern Rock, ett av finanskrisens första offer, som senare togs över av brittiska staten, var den svenska Andra AP-fonden. Andra AP-fonden blev en av Northern Rocks större aktieägare innan banken havererade. Det var svenska pensionspengar som försvann. De långa köerna på gatan utanför Northern Rocks kontor lyckades dock – tack vara brittiska staten – rädda sina pengar.

UTLANDS-NYTT

MPLAs fuskval i Angola

I *Contra* 3/2008 hade vi på denna plats en notis om hur Angolas marxistiska regeringsparti MPLA av fruktan för oppositionen ägnade en avsevärd del av sin valkampanj åt att demonisera landets politiska opposition med UNITA i spetsen. Utgången av valet i september visar att den taktiken var mycket lyckosam – MPLA fick nära 82 procent av rösterna och kunde därmed besätta 191 av 220 platser i parlamentet. Genom att man nu fick absolut majoritet kan man skriva om konstitutionen efter gottfinnande.

UNITA fick bara litet över 10 procent och minskade från 70 till 16 platser och fick låga röstetal också i områden där man normalt innehar en styrkeposition, såsom i städerna Bié och Huambo. Övriga partier noterades för 6 procent och fick dela på 13 parlamentsplatser.

– MPLA är alltid MPLA, och med de ekonomiska resurser man har kan man köpa över vem man vill, säger UNITAs förre Skandinavien-representant Luis M. Antunes i en kommentar från Lissabon.

Antunes säger vidare att de 50 valobservatörer UNITA hade bjudit in nekades komma in i Angola. MPLA utestängde vidare ett stort antal potentiellt MPLA-kritiska representanter från internationella media från att bevaka valet, bland annat från dagstidningen *O Publico* samt SIC TV, båda från Portugal.

Valet i september var Angolas första se-

dan 1992, då MPLA med våld och terror mot framförallt UNITA säkrade en om-diskuterad valseger. Flera högt uppsatta UNITA-företrädare, bland dem näst högste ledaren Jeremias Chitunda, mördades. En av kritikerna avseende det riggade valet i september i år var Lara Pawson, forskare vid the Wits Institute of Social and Economic Research vid University of Witwatersrand i Sydafrika. Hon skrev bland annat:

”De [MPLA] har försett världen med ett skolexempel på hur man håller synbarligen demokratiska val, utplånar oppositionen och går tillbaka till en enpartistat – och fortfarande vinner det tysta godkännandet från väst, bland andra.”

Fuskvalet blev en stor framgång för mångårige presidenten José Eduardo Dos Santos, som bland annat såg till att hans hustru Anna Paula Dos Santos och dennas dotter Welwitchia Dos Santos Pego blev parlamentsledamöter.

Utrymmet räcker inte till för att här redogöra för alla MPLAs skumraskmetoder. Ett exempel: av nationella valkommissionens elva medlemmar hade åtta handplockats av president Dos Santos eller andra ledande MPLA-representanter. Också andra valorgan dominerades av regeringspartiet. Ett annat exempel är att 14 oppositionspartier fick dela 17 miljoner dollar för att bedriva valkampanjer. Pengarna delades dock ut först tre dagar efter valkampanjens officiella startdatum.

Dessa resurser kan jämföras med att MPLA – som innehaft regeringsmakten i Angola ända sedan 1975 – enligt uppgifter i en regeringsvänlig veckotidning spenderade 300 miljoner dollar *innan* kampanjen inleddes den 5 augusti! En reporter från AFP noterade vidare att president Dos Santos fanns på förstasidan till Angolas enda dagstidning (och samtidigt enda rikstäckande tidning) varje dag en vecka före valet.

Allt detta skedde i ett land där den förväntade livslängden ligger runt 40 år och 25 procent av barnen inte överlever femårsdagen. Två tredjedelar av befolkningen lever under fattigdomsstrecket, detta trots att Angola är ett av Afrikas mest råvarurika länder och kontinentens största oljeproducent.

Nordkorea hotar igen

Att det stalinistiska Nordkorea under Kim Jong-ils bräckliga ledarskap uppträder hotfullt är inte precis någon nyhet. Gång efter annan brukar Kim fara ut i vettlösa anklagelser mot främst grannen Sydkorea, men också mot USA och andra länder som påstås favorisera regeringen i Seoul framför den kommunistiska regimen i Pyongyang. Nu har ”Baby Kim” (son till tidigare diktatorn Kim Il-sung, som fortfarande är president i Nordkorea 14 år efter sin död) också gett sig på Sverige.

Ett uttalande som vidarebefordrades via TT i augusti hävdade ”den käre ledaren” Kim, att ”Sverige låter sig utnyttjas för amerikanska krigsförberedelser och är därmed en fiende till Nordkorea”. Kim antas ha syftat på Sveriges närvaro som medlem i den neutrala övervakningskommissionen i Panmunjom vid den interkoreanska gränsen längs 38e breddgraden.

Kim Jong-il, som under de senaste månaderna rapporterats lida av allvarliga hälsoproblem, har i sedvanlig stil också angripit Sydkorea verbalt och talat om ”den högerextremistiska marionettklicken i Seoul”. Kim hotade i sammanhanget med att Nordkorea kunde komma att lägga hela Sydkorea i ruiner med ett vapen som uppgavs vara ännu effektivare än de kärnvapen landet troligen har tillgång till. Uttalandet påminner inte så litet om de desperata tirader som hölls av Adolf Hitler i Andra världskrigets slutskede, där Führern talade om hemliga supervapen som skulle ge Tyskland seger i kriget.

Ryssland rullar på...

Kort tid efter Rysslands angrepp på Georgien har president Medvedev allokerat motsvarande 50 miljarder dollar för nästa års rustningsprogram, vilket omfattar bland annat konstruktionen av nya typer av krigsfartyg-, kärnvapenbärande ubåtar och ett system för rymdförsvar. Därtill kommer att Medvedev och hans premiärminister Putin söker stärka Rysslands internationella ställningar och samtidigt blockera USAs inflytande genom en rad suspekta relationer.

Ryssland har exempelvis lagt en beskyddande arm runt Iran för att kullkasta internationella sanktioner syftande till att ointetigöra det iranska atomvapenprogrammet. Moskva har därtill blivit bästa kompis med de kvasikommunistiska/populistiska vänsterregimerna i Venezuela och Bolivia och vidmakthåller dessutom vänskapliga relationer med Castro-regimens Kuba. Ryssland har beträffande Hugo Chávez Venezuela ställt upp med ett militärt lån motsvarande en miljard dollar, tillkännagivit bildandet av ett oljekonsortium och avdelat två bombplan med lång räckvidd till landet. I november höll dessutom Ryssland och Venezuela gemensamma militärmanövrar med ryskt deltagande i form av krigsfartyg och 1000 soldater.

Såväl Chávez som Bolivias president Evo Morales har tidigare anklagat USA för att lägga sig i deras länders inre angelägenheter och för att vilja störta dem; dessutom har de amerikanska ambassadörerna utvisats ur båda länder. Nu ser man en chans att skaffa sig en mäktig allierad i Ryssland, samtidigt som den autokratiska Ryssland rullar på i sin strävan att återta något av den maktställning som gick förlorad med Sovjetunionens sammanbrott.

(National Review)

...och förbjuder South Park

När Vladimir Putin var hög chef inom KGB hade han bland annat ansvar för att förfölja kristna i Sovjetunionen. Numera påstår han sig som premiärminister i det nya Ryssland vara rysk-ortodox troende, och inte nog med det – ryska myndigheter har nu, för att hålla sig väl med kristna och andra troende i landet, förbjudit televisionen att visa den satiriska, tecknade amerikanska serien South Park. Som motivation till censuren hävdades att serien ”kränker både kristnas och muslimers heder och värdighet”.

Bannlysningen av en TV-serie är naturligtvis en trivial sak i jämförelse med Rysslands invasion av Georgien, strypan-

Den ryska Svarta havsflottan har fortfarande ukrainska Sevastopol som sin bas. (Foto: Tommy Hansson)

det av pressfriheten och mordandet av regimkritiker, men är ändå ett litet exempel på den diktatur Ryssland är på väg att bli och delvis redan är.

(National Review)

Kristna angrips i Uzbekistan

En lördag, på bästa sändningstid, sände den statskontrollerade TV-kanalen i Uzbekistan ett program om religion. I programmet angavs kristna grupperingar av skilda slag – pingstvänner, sjundedagsadventister, metodister och presbyterianer – vara ”sektor” som bedriver olaglig missionsverksamhet. Denna verksamhet påstods vara lika farlig som terrorism och narkotikamissbruk.

I programmet visades också en film som tagits i beslag av polisen vid en räd mot en protestantisk församling. Polisen hade uppgivit att filmen behövdes för fortsatt utredning men kunde inte förklara, hur den sedan kommit till användning i TV-programmet. Det främsta motivet för angreppet mot de kristna var sannolikt fruktan för att muslimer skall omvändas till kristendomen.

Forum 18/Ljus i Öster

Ortegas korrupktion

Ernesto Cardenal var den före detta munken och prästen som gav sig in i politiken och tog plats som kulturminister i Daniel Ortegas marxistiska sandinistregering i Nicaragua 1979. Hösten 1983 beordrades den liberalteologiske prästen av påven Johannes Paulus II att avgå ur regeringen, och pressbilderna där Cardenal knäböjer inför påven på Managuas flygplats har blivit välkända. Fast Cardenal vägrade foga sig och satt kvar i sandinistjuntan.

25 år efter knäfallet inför påven besökte

fått känna på forne sandinistledaren Daniel Ortegas metoder; Ortega valdes till president för något år sedan efter ett och ett halvt decenniums bortovaro från makten. Cardenal har anklagat Ortega-regimen för korrupktion och maktmissbruk och hotas därför med fängelse. Ett tag hade han utreseförbud.

I Göteborg var Ernesto Cardenal i anledning av den nytkomna tredje delen av sina memoarer, som fått namnet *La revolución perdida* (Den svikna revolutionen). Enligt Cardenal har Ortega svikit den nicaraguanska revolutionen: fram till 1979 var det familjen Somoza som styrde Nicaragua med järnhand, nu är det familjen Ortega som skaffar sig en mängd ekonomiska och politiska fördelar i kraft av sin maktställning. ”Hellre en autentisk kapitalism än en falsk revolution”, lyder numera Ernesto Cardenas devis enligt en intervju i *Kyrkans tidning* (2/10 2008).

”Moderata” Egypten

I Egypten, som anses vara ett ”moderat” muslimskt land, avtjänar den koptiske prästen Matthias Wahba ett femårigt fängelsestraff. Fader Wahba var oförsynt nog att viga ett kristet par, där kvinnan hade konverterat från islam till den kristna koptiska religionsformen. När hon inför bröllopet angav sin religion som koptisk, ansågs detta av myndigheterna vara en ”förfalskning” eftersom övergång från islam till annan religion inte tillåts inom islam.

Också fader Wahba ansågs ha gjort sig skyldig till förfalskning när han utfärdade en vigselattest för det kristna brudparet. Prästen fick alltså fändelse medan brudparet flyr för sitt liv.

(Jihad i Malmö)

FBI, Hoover och kampen mot kommunismen

Hundraårsminnet av grundandet av Federal Bureau of Investigation (FBI) har inte uppmärksammats i någon större utsträckning på denna sida Atlanten. Det var USAs president Theodore Roosevelt och hans utrikesminister Charles Bonaparte som 1908 skapade en styrka av specialpolis. Den 16 mars 1909 fick styrkan namnet Bureau of Investigation.

★★★ Vid tiden för grundandet var de federala brotten i landet få. I början var också styrkan liten, men efter 1910 växte den till över 300. När Förenta staterna gick med i Första världskriget i april 1917 fick FBI ansvaret för bekämpning av spionage och sabotage. Åren 1921 till 1923 har ofta kallats "de laglösa åren" på grund av den omfattande organiserade brottsligheten och de många brotten mot alkoholförbudet.

År 1924 hade J. Edgar Hoover (1895-1972) utsetts till chef (director) för FBI. Hoover hade fått sin juridiska utbildning vid George Washington University och hade arbetat för justitiedepartementet sedan 1917. Under Första världskriget ledde han undersökningarna av anarkistisk och kommunistisk undergrävande verksamhet. Hoover tog över ett FBI med ungefär 650 anställda, och den federala polisen hade då omkring 30 kontor över hela landet. Den nye chefen inrättade särskilda utbildningskurser för de anställda på fältet, och nu krävdes juridisk utbildning och kunskaper i bokföring. År 1935 grundades FBI National Academy.

Andra världskriget

Under 1930-talet hade den federala polisen i uppdrag att övervaka organisationer, såsom kommunistiska och nazistiska grupper, som hyllade totalitära ideologier. När Andra världskriget bröt ut 1939 hade FBI fått ökade befogenheter att undersöka subversiva grupper i USA, och 1940 antog kongressen en ny lagstiftning. Smith Act förbjöd stöd för omstörtande verksamhet. Krigsutbrottet ökade FBIs arbete med ansvar för kampen mot omstörtande verksamhet, sabotage och spionage.

Efter USAs krigsinträde inträffade

J. Edgar Hoover, chef för FBI i 48 år, gjorde organisationen till ett effektivt instrument i kampen mot den globala kommunismen.

ett sabotageangrepp som kom att sätta spår i landets syn på fiendliga stridande som, i strid med Genèvekonventionerna, saknade uniform. I juni 1942 landsatte två tyska ubåtar fyra sabotörer vardera vid Amagansatt, Long Island och Ponte

---

bertil.haggman@contra.nu

Bertil Haggman

Vedra Beach, Florida. De hade utbildats i Nazityskland och hade till uppgift att försvinna i befolkningen. Sabotörerna var klädda i civila kläder och stoppades av en patrull från kustbevakningen, som dock lät dem fortsätta.

En av de civila stridandena, Georg Dasch, fruktade ett gripande och överlämnade sig till myndigheterna. Han hjälpte myndigheterna att gripa de sju övriga. En senare rättegång mot de gripna ledde till utdömning av dödsstraff. I den nuvarande globala kampen mot terrorism åberopas rättsfallet. Angreppen mot New York och Washington, D. C. utfördes av stridande i civila kläder. Det är därför motiverat att inte behandla gripna medlemmar av internationella terroristorganisationer som krigsfångar i det pågående krig som förs av terroristerna mot USA.

Det kommunistiska hotet

Efter det japanska angreppet på Pearl Harbor den 7 december 1941 kom FBI att växa ut till en mycket starkare organisation. Antalet anställda var i slutet av 1943 omkring 13 000.

Vid fredssluten 1945 började en viktig del av FBIs arbete. I februari 1946 hade Stalin i ett anförande förklarat att framtida krig var oundvikliga till dess kommunismen hade ersatt kapitalismen över hela världen. Med det amerikanska kommunistpartiet (the American Communist Party, ACP) hade Sovjetunionen en stark femtekolonn. Det var indelat i en öppen sektion och en hemlig, subversiv sektion. Redan i juni 1945 gjorde den federala polisen en räd mot ett tidskriftskontor. Tidskriften hette *Amerasia* och behandlade politiken i Fjärran östern.

På kontoret upptäcktes en lång rad hemliga dokument från det amerikanska utrikesdepartementet (se min artikel "Kinainflytande i USA förr och nu" i *Contra* nummer 1 2000). Några månader efter detta avslöjades i Kanada en grupp spioner (över 20 personer) som försökte stjäla atomvapenhemligheter. Tack vare atomspionaget lyckades Sovjetunionen redan 1949 detonera sin första atombomb.

Både regeringen och den privata sektorn

kom nu att fokusera på det kommunistiska hotet, ett i högsta grad reellt hot. ACP arbetade i USA bland annat med hjälp av frontorganisationer (det skedde för övrigt också i Europa inklusive Sverige, där Sveriges kommunistiska parti hade sina egna frontorganisationer). Betydelsefullt för FBI var att göra undersökningar av anställda vid statliga myndigheter och de som sökte statlig anställning. Atomic Emergency Act från 1946 gav FBI ansvaret för att avgöra lojaliteten hos enskilda som hade tillgång till hemliga atomenergihandlingar.

FBI gjorde enbart undersökningarna; det var den myndighet som begärde undersökningen som slutligt avgjorde frågan om avskedande. Bland dem som dömdes till döden för sitt förräderi fanns Julius och Ethel Rosenberg, atomspioner som var statligt anställda. Byrån kom nu att ytterligare utökas, och antalet specialpolis (agents) växte till omkring 6200 och budgeten ökade stadigt från 1957.

Under 1950-talet bidrog en rad faktorer till att minska det kommunistiska inflytandet. Den brutala sovjetiska invasionen av Ungern 1956 förmådde många kommunister att lämna partiet. I den federala polisens arbete ingick också att minska partiets inflytande. En rad misstänkta spioner greps och de flesta dömdes. Under 1950-, 1960- och 1970-talen bidrog J. Edgar Hoover på ett avgörande sätt till att upplysa om det kommunistiska hotet med tal, tidskriftsartiklar, kongressvittnesmål och böcker som *Masters of Deceit*.

Hoovers föredöme

Från 1946 sände J. Edgar Hoover en rad promemorior till Vita huset med varningar för att Sovjet planerade krig. I februari informerade han president Truman att källor i ACP hade gjort gällande att kommunistiska uppror i Frankrike förbereddes som ett förspel inför ett sovjetiskt angrepp, som skulle placera sovjetiska trupper vid Medelhavet och Atlant-kusten.

När det gäller misstänkta statsanställda riktade Hoover uppmärksamheten mot den biträdande finansministern Harry Dexter White, Harry Morgenthau högra hand sedan 1934. Ytterligare källor pekade ut White: den kommunistiske avhopparen Whittaker Chambers, senare en ledande konservativ skribent, som hade hörts av FBI i maj 1945; den sovjetiske avhopparen i Kanada, Igor Gouzenko, som förhörts av kanadensisk polis i oktober 1945; till sist var det den kommunistiska kuriren

Elizabeth Bentley. Men Truman-administrationen agerade inte. Tvärtom befordrade man White, ett svårt misstag av den demokratiska administrationen.

I februari 1946 inledde FBI ett massmediaprogram, som gick ut på att ge stöd åt arbetet mot kommunistisk undergrävande verksamhet.

Hjälten Philbrick

En av de största antikommunistiska hjälterna var Herbert A. Philbrick (1915-93). Han var under ett antal år kommunist. År 1941 hade han börjat rapportera till FBI om kommunistisk verksamhet och blev med byråns goda minne medlem av ACP år 1944. Han kom senare i federal domstol att vittna mot kommunister misstänkta för brott mot Smith Act.

Philbricks senare bok *I Led Three Lives* publicerades i artikelform av *New York Herald Tribune*. Under åren 1953-56 var han rådgivare vid inspelningen av TV-serien "I Led 3 Lives" (Ziv Television Programs Inc.) i vilken Richard Carlson spelade Philbrick. En reviderad version av boken om hans liv utkom år 1972.

Philbrick korresponderade bland annat med J. Edgar Hoover och kopior av breven finns i Manuscript Division, Library of Congress, dit hans arkiv skänktes efter hans död 1993 (se "Herbert A. Philbrick - A Register of His Papers in the Library of Congress", upprättat 2001).

Bekämpning av ACP

FBI-chefen underrättade år 1946 justitiedepartementet om att FBI avsåg att upprätta en förteckning över samtliga kommunister i USA, vilka kunde utgöra ett hot mot landet vid ett eventuellt kommande krig mot Sovjetunionen. Dock upplevde Hoover presidentens och det demokratiska partiets stöd som otillräckligt. President Truman var inte tillräckligt intresserad av frågan om inhemsk kommunism.

Resultatet blev att FBI-chefen vände sig mot Truman-administrationen. Brytningen blev uppenbar när Hoover den 26 mars 1947 vittnade inför House Un-American Activities Committee, som hade en republikansk ordförande. Hoover förklarade att han var enig med kongresskommittén om behovet av *prescriptive publicity* då det gällde kommunistisk undergrävande verksamhet:

This Committee renders a distinct service when it publicly reveals the diabolic machination

of sinister figures engaged in un-American activities.

Kommitténs verksamhet var nödvändig eftersom administrationen inte tog FBIs varningar på allvar, sade Hoover. Byrån hade undersökt över 6 000 misstänkta subversiva, men endast omkring 100 hade avskedats. Hoover framhöll:

I feel once public opinion is thoroughly aroused as it is today, the fight against Communism is well on its way. Victory will be assured once Communists are identified and exposed, because the public will take the first step of quarantining them so they can do no harm. Communism, in reality, is not a political party. It is a way of life - an evil and malignant way of life.

Hoover sade i en *Newsweek*-intervju att målsättningen för att bekämpa kommunismen borde vara att avslöja och belysa kommunistisk aktivitet. När väl detta har gjorts kommer det amerikanska folket att göra resten. Under 1947 publicerades också en rapport som hävdade att det fanns omkring 400 kommunister i den federala administrationen.

Kongresskommittén, med Hoovers stöd, började nu att avslöja kommunistisk infiltration inom fackföreningarna, kulturvärlden och underhållningsindustrin.

Effektivt instrument

Hoover försåg justitiedepartementet i den så kallade Smith Act-rättegången med en promemoria på omkring 1350 sidor med bilagor. Syftet var att det skulle gå att fastställa ACPs skuld, inte bara de tilltalades. ACPs syfte var i FBIs perspektiv att störta den amerikanska regeringen. Juryn fann de tilltalade medlemmarna av ACP skyldiga, och de lägre domstolarnas domar bekräftades av Högsta domstolen.

Efter detta greps ytterligare medlemmar av ACPs ledning. 126 av dem åtalades, 93 dömdes och tio frikändes. Domarna mot ledande kommunister bidrog enligt Hoover till att upplysa allmänheten om ACPs syften och planer.

Nu kunde Hoover göra FBI till ett effektivt instrument för upplysning om kommunismen. FBI publicerade mängder av verk om amerikansk och internationell kommunism. De flesta hade högt informativt värde (se *Not Without Honor* av Richard Gid Powers 1995). Mest uppmärksammas var J. Edgar Hoovers *Masters of Deceit* 1958. Förarbetet hade gjorts av en grupp polis i Research Division of

the Crime Records division. Hoovers egen inledning byggde på ett arbete han publicerat om kommunismen år 1919 när han hade läst:

Party statements, resolutions, platforms, news accounts, manifestoes, the very first documents of American Communism. I studied also the writings of Marx, Engels, and Lenin as well as the activities of the Third International.

Sovjets fall

Det finns i dag anledning att erinra om FBI:s och J. Edgar Hoovers viktiga roll i den opinionsmässiga försvagningen av kommunismen under det Kalla kriget. Huvudrollerna kom dock, efter Hoovers död 1972, att spelas av president Ronald Reagan och motståndsrörelserna i Östeuropa under 1980-talet. Reagan förde med sig den amerikanska antikommunismens idéer och värderingar. Ledande antikommunister tog plats i hans administration.

Ett tema i arbetet mot Sovjetunionen blev befrielse, inte bara återhållande. De ekonomiska bidragen från USA till antimarkistiska upprorsmän var även betydelsefulla. Motståndet mot "fredsaktivister" som sökte stoppa västlig utplacering av missiler i Västeuropa var centralt. Det strategiska försvarsinitiativet (SDI) bidrog till att demoralisera sovjetregimen. Stöd till motståndet i Polen kom att stå i centrum för amerikansk politik. Väst hade övergivit Polen i Jalta, och nu var det dags att återbetala skulden.

Påven Johannes Paulus II såg Jalta som en symbol för den moraliska katastrofen i modern tid. Jalta var, enligt påven, en tillfällig seger för våld över princip. Reagan och hans rådgivare ansåg att om Polens kommunistiska regering föll, så skulle resten av Jalta-imperiet falla som dominobrickor. År 1982 blev förstörelsen av sovjetimperiet officiell amerikansk politik genom National Security Decision Directive 32, som gjorde det fritt fram att försvaga Moskvas möjligheter till fortsatt kontroll över de östeuropeiska satelliterna. Det direkta syftet var att destabilisera den polska kommunistregimen. Så följer Reagans Westminister-tal och talet 1983 om det onda imperiet. 1987 uppmanade president Reagan vid Brandenburger Tor Sovjet att riva muren i Berlin.

Allt gick fredligt till och vänsterns sovjetologer, som hade hyllat de "ekonomiska framstegen" i sovjetimperiet och hade förutsatt många hundra år av

kommunistiskt styre i Europa, visade sig ha fullständigt fel.

Världsinbördeskriget

Ett begrepp som efter 1991 blivit allt vanligare är världsinbördeskriget (ofta kallat the Global Civil War). Det finns en rad tolkningar av detta begrepp. En alternativ tolkning är att grunden till ett globalt klasskrig lades av den Franska revolutionen med början 1789. Det var upplysningstidens idéer som spårade ur. En logisk följd blev ett globalt inbördeskrig, där inbördeskrigsorganen byggdes upp av Komintern och Kominform i Sovjet (om den alternativa tolkningen, se författarens blogg på nätet, "Världsinbördeskriget", <http://varldsinbordeskriget.wordpress.com>).

Under 1920-talet byggde Komintern (den kommunistiska internationalen) upp en lång rad institut och "akademier" för att träna världsrevolutionärer i arbetet för världsinbördeskrig/klasskrig mot borgerligheten och den fria marknaden.

Här skall bara avslutningsvis nämnas Leninskolan. FBI följde under många år de elever från USA, som undervisades vid denna världens då viktigaste revolutions-skola. År 1954 presenterade FBI en rapport om Leninskolan. Här presenterades i en synopsis skolans arbete:

Informants report Lenin School (LS) founded

1926 in Moscow, Russia to train Communist leaders from other countries both politically and practically. Other schools, such as Far Eastern University, also in progress in Russia simultaneously with LS. Branch of LS believed to have operated in Sweden. Students for LS selected by CP, USA. Quota for each country assigned by Communist International. Those who were considered to be leadership material were selected. Travel to the school was paid by the CP and students received a subsistence for themselves and for their families while at school. At school, students were interviewed and indoctrinated concerning security. Most students assumed aliases at school. LS term was from 1 to 3 years. Courses covered Marxist philosophy and economics, history of CP movement, history of trade union work. Students received instructions in military training, firearms and illegal work. Some informants report receiving instructions in espionage and sabotage.

Över hela världen

Kominterns arbete för världsrevolutionär utbildning kan också studeras i flera kommunistiska handböcker för hur man startar inbördeskrig genom väpnade revolter. Dagens internationella terrorister utbildas vid skolor och träningsläger över hela världen. Fienden är främst USA och Europa.

Det är i dag betydelsefullt att studera Kominterns och Kominforms utbildningsinstitutioner för att få perspektiv på det moderna globala inbördeskriget.

Ludwig von Mises kan förklara dagens finanskris

Ludwig von Mises (1881-1973) är en av nationalekonomerna bakom den österrikiska skolan, som representeras av bland annat Friedrich A. Hayek, Carl Menger och Eugene von Böhm-Bawerk. Mises var en klassisk liberal, som pläderade för den fria marknaden och betydelsen av arbetspecialisering, för att öka välbefindandet i samhället. Hans främsta bidrag är konjunkturteorin, som i en utvecklad form renderade hans efterföljare Friedrich A. Hayek Nobelpriset 1974, ett år efter Mises död. Under sin verksamma period, då han producerade en ansevärd mängd böcker varav *Human action: A treatise on economics* från 1949 är den viktigaste, betraktades han som en udda fågel. Men i dag råder det ingen tvekan om att han har haft stort inflytande på dagens nationalekonomi, särskilt den österrikiska skolans nationalekonomi. Följande artikel bygger främst på Israel M. Kirzners *Ludwig von Mises*, Per-Olof Samuelssons artikelserie om Ludwig von Mises i *Nattvaktaren* samt Murray N. Rothbards biografi om Mises på <http://www.Mises.org>.

Mises växte upp i Österrike-Ungern och började 1906 på handelskammaren i Wien. Detta arbete återkom han till ett antal gånger under sina Wienår. Under 1920-talet jobbade han som rådgivare åt landets regering samtidigt som han höll föreläsningar på universitet i Wien 1919–1934. Hans titel var professor men han fick ingen ersättning för sitt akademiska arbete. Därefter intog han en position som professor i Internationella ekonomiska relationer på ett schweiziskt universitet i Geneve. När Hitler inlemmade Österrike i Nazityskland 1938 lät Mises övertygas av sin hustru att flytta till USA. Där kom han senare att arbeta som gästprofessor på New York University, finansierat av den privata stiftelsen William Volker Fund.

Ludwig von Mises är en av grundarna till den österrikiska nationalekonomi, som är en avvikande och av moderna nationalekonomer nedvärderad akademisk inriktning. Förvisso är den österrikiska skolan på väg att få ett uppsving inom vissa kretsar, men än råder i grunden Keynes syn på ekonomin. Denna keynesianska syn utgår från att staten kan finjustera konjunkturerna genom att sänka räntorna, alternativt sänka skatterna eller höja de offentliga utgifterna, under en lågkonjunktur för att sedan höja räntorna, alternativt höja skatterna eller sänka de offentliga utgifterna under en

högkonjunktur. Grunden för Mises syn på nationalekonomi bygger på hans kunskapsteori, som beskrivs senare i artikeln, samt hans premisser att människor är medvetna målsökare och att konsumenterna är suveräna på marknaden. Det är konsumenterna som avgör vad som ska produceras och vad produkterna är värda.

Den naturliga räntan

Räntan är enligt Mises den ersättning som vi människor kräver för att skjuta upp konsumtionen av en produkt till framtiden. Denna tankegång bygger på den positiva tidspreferensen vilket betyder att en krona i dag är mer värd än en krona i morgon. För att kunna investera i nya marknadsprojekt måste företagen, bankerna och andra aktörer betala en tillräcklig ersättning för att människor ska spara mer och konsumera mindre. Denna teori är en utveckling av den svenska ekonomen Knut Wicksells idé om den naturliga räntan.

När räntan sätts av en centralbank innebär det att räntan på marknaden kan vara lägre eller högre än den naturliga räntan. Under en lågkonjunktur när konsumtionen sjunker, arbetslösheten ökar och investeringarna minskar tenderar centralbankerna att sänka räntan för injicera marknaden med mer likviditet och krediter. Producenterna på marknaden kommer då att

öka sina investeringar eftersom de kan få billigare lån. En sänkt ränta betyder nämligen att nuvärdet av investeringar långt in i framtiden blir mer lönsamma än om räntan bestäms av marknaden, dvs. av människors tidspreferenser.

Ekonomen Stefan Karlsson ger i sin Timbrorapport *Med ideologiska glasögon – Ludwig von Mises och den svenska konjunkturen* ett konkret exempel på detta. Anta att det finns två investeringsobjekt som innebär en investering på 10 miljoner kronor. Den första investeringen renderar 11 miljoner efter ett år medan den andra investeringen ger 15 miljoner om fem år. I enlighet med teorin om att en krona är mer

---

fredrik.runebert@contra.nu

---

värd i dag än i morgon måste vi räkna ut ett nuvärde av dessa investeringar, och nuvärdet avgörs av räntan. Om kalkylräntan är 10 % blir nuvärdet för ettårsinvesteringen 10 miljoner kronor medan femårsinvesteringen blir cirka 9,3 miljoner kronor. Femårsinvesteringen är inte lönsam. Om kalkylräntan sänks till 5 % blir motsvarande siffror 10,5 miljoner kronor för ettårsinvesteringen och 11,75 miljoner kronor för femårsinvesteringen. Femårsinvesteringen är nu mycket lönsam. Men vad händer när ekonomin blir sämre och räntan stiger igen, då kommer investeringen att bli olönsam och den konstgjort låga räntan har lurat producenterna att investera sina pengar i något som i längden inte efterfrågas av konsumenterna.

Och här kommer vi in på en av Mises viktiga bidrag till den moderna nationalekonomi. Under tidigt 1900-tal gjorde många nationalekonomer en åtskillnad mellan det monetära systemet och den reella ekonomin. Penningssystemet var alltså frikopplat från det ekonomiska marknadssystemet. Denna syn gäller inte längre, men den lever kvar i frågan om centralbankens rätt att sätta styrräntan och öka penningmängden i ekonomin.

Denna ränteoperation leder till, förutom att långivningen ökar, att sysselsättningen stiger, att konsumtionen kommer igång igen och att tiderna blir bättre. Ekonomin

går över till en högkonjunktur. Det kommer att skapa prisstegringar på tillgångar såsom fastigheter och aktier. Därmed har finansiella bubblor skapats vilket är orsaken till nästa lågkonjunktur. Denna konjunkturteori inspirerades av den brittiska valutaskolans teori om hur kreditexpansioner skapar konjunkturcykler via in- och utflöde av guld.

Ett exempel på hur den österrikiska skolans konjunkturteori kan tillämpas i dag finns att hämta i nämnda rapport av Stefan Karlsson. Han kunde utifrån den österrikiska ekonomin förutse den finansiella kris som nu har uppstått.

Inflationen – En skatt på fattiga

En ytterligare teori som Mises utvecklade är att inflationen inte slår lika mot alla grupper i samhället. När riksbanken ökar penningmängden på marknaden genom att exempelvis sänka räntan leder det till att de första mottagarna på marknaden, såsom banker och andra låneinstitut, får större köpkraft. De får mer pengar att köpa för samtidigt som priserna inte har hunnit justeras upp. Det är när dessa penningmängdsökningar sprider sig i ekonomin som inflationen stiger, dvs. pengarna blir mindre värda och priserna stiger. Nu uppstår de negativa effekterna av den expansiva kreditgivningen och de aktörer som inte är bland de första mottagarna har enbart gjort förluster. Eftersom det är löntagarna i allmänhet och människor med små marginaler i synnerhet som sist får kontakt med denna ökade kreditvolym kommer inflationen att främst drabba fattiga i samhället. Inflationen är i själva verket en straffskatt på fattiga och utgör därmed en omvänd fördelningspolitik, mot vad politiker i regel pläderar för.

Mises förslag på lösning på detta problem är att avskaffa statens monopol på penningssystemet och i stället införa en guldmyntfot. Ett ekonomiskt system som är kopplat till guld som betalningsmedel möjliggör expansiv kreditgivning där utlåningen inte motsvaras av ett lika högt sparande. Anledningen är att en eventuell spekulativ bubbla leder till att räntan stiger och därmed spricker bubblan innan den blir för stor. Möjligheten att låna och investera blir med ett guldmyntsystem helt beroende av hur mycket folk är beredda att spara. Den reella ekonomin kräver nämligen att något måste produceras innan det kan konsumeras. Den verkliga ekonomin

Den österrikiske ekonomen Ludwig von Mises var en av förra seklets största nationalekonomer. Han var en av föregångsmännen inom den "österrikiska skolan", som länge var illa sedd av nationalekonomer, men som fick en renässans på 1990-talet.

kräver att människor måste spara för att kunna låna ut pengar. Dagens kreditsystem möjliggör att en och samma krona kan lånas ut flera gånger. Detta betyder att mer pengar kan investeras på marknaden än vad medborgarna är beredda att spara. Ett guldmyntsystem begränsar expansionen av betalningsmedel genom att kostnaderna för att hitta och förädla guld gör att tillgången till ädelmetallen är starkt begränsad. Ökningen av penningmängden bedöms öka med ett till två procent per år i ett sådant system.

Problemet i dag med att införa en guldmyntfot är de praktiska kostnaderna för att byta ut alla sedlar mot guld då efterfrågan på guld kommer att öka drastiskt, och därmed också priset. Ett alternativ som Stefan Karlsson nämner i sin rapport om Mises är att frångå dagens inflationsmål för att i stället sätta ett mål på hur mycket penningmängden får öka varje år. På så sätt begränsas inflationen indirekt. Dessa insikter utvecklade Mises via Eugene von Böhm-Bawerks teori om den heterogena kapitalstrukturen.

Kunskapsteori

Grunden för Mises vetenskapliga resultat

bygger på en kunskapsteori som Mises kallade för praxeologi. Teorin handlar om att vetenskap ska byggas på självklara premisser, så kallad a priori. Det räcker inte med empiri för att sanningen om verkligheten ska uppdagas. Det behövs även deduktion, logisk härledning, från självklara utgångspunkter såsom att människor är medvetna och målsökande, att människor föredrar livet framför döden och lycka framför olycka.

Vetenskap skiljer sig från ideologi genom att vetenskapen bygger på systematiska metoder för att undersöka verkligheten, utan några förutfattade meningar, och utan att på förväg bestämma vad slutsatsen ska bli. Vetenskapen är alltså värdefri. Ideologier är i sin tur tillämpningar av de fakta som vetenskapen tar fram. Ideologier bygger på preferenser, värderingar om vad som är gott och ont, åsikter om vad som är önskvärt och vad som inte är det. Därför avvisade Mises socialismen av både ideologiska och vetenskapliga skäl. Fördelning av resurser är inget önskvärt mål, enligt Mises, och priset, våld, hot och förtryck, för att upprätta det socialistiska samhället uppvägs inte av några fördelar.

Vetenskapligt invände Mises mot socia-

Prinsessan som avskydde kommunismen

★★★ Sedan prinsessan Sibylla avlidit i cancer på Stockholms slott den 28 november 1972 vid 64 års ålder skrev *Svenska Dagbladet*: "Prinsessan Sibyllas tid i Sverige har ingalunda alltid varit lätt. Med hänsyn till den förhärskande folkstämningen under kriget var det ofrånkomligt att hennes tyska börd skulle innebära ibland svåra påfrestningar. Blott något år efter krigets slut inträffade den flygkatastrof på Kastrup som krävde hennes gemåls liv. Ensamheten måste i hennes fall ha känts särskilt tung men hon hade kraft och vilja nog att gå vidare, framför allt med den förpliktande fostraruppgift som kom på hennes lott. Hon är förtjänt av ett uppriktigt tack från det svenska folket."

Den 18 januari i år var det 100 år sedan prinsessan Sibylla föddes på slottet Friedenstein vid Gotha som dotter till hertig Karl Edvard av Sachsen-Coburg-Gotha och prinsessan Viktoria Adelheid av Schleswig-Holstein. Fadern var kusin till konung Gustaf VI Adolfs svärfar Arthur, hertig av Connaught. Den 20 oktober 1932 ingick prinsessan Sibylla äktenskap i Coburg med Sveriges arvr prins Gustaf Adolf (i familjekretsen kallad Edmund), son till dåvarande kronprinsen Gustaf Adolf och dennes gemål, kronprinsessan Margareta. Efter en bröllopsresa som bland annat om-

Prinsessan Sibylla med sin gemål, arvr prins Gustaf Adolf (Edmund), vid bröllopet i Coburg den 19 oktober 1932. (Foto ur Sibylla. En biografi)

fattade Italien och Egypten valde paret att bosätta sig på Haga slott i Stockholm.

Genom åren skulle paret få fem barn: Margaretha (född 1934), Birgitta (född 1937), Desirée (född 1938), Christina (född 1943) och Carl Gustaf (född 1946).

lismens tro att planekonomier kan fungera. Planekonomier kräver att all information som är utspridd i samhället går att samla in till en rimlig kostnad. Det förutsätter att centralplanerarna ska kunna värdera olika projekt utan någon prisinformation. Om alla länder vore socialistiska skulle systemet kollapsa ganska fort eftersom det skulle saknas information om vad som behöver produceras. Men Sovjetunionen och andra kommunistländer kunde få fram information som gjorde att systemet kunde upprätthållas i decennier genom att de tillät vissa fickor av marknadsmekanismer, såsom viss torghandel, samt att de kunde använda sig av prissignaler från kapitalistiska system.

Även interventionismen i form av reformistisk socialdemokrati avfärdades av Mises eftersom ett ingrepp på marknaden oundvikligen leder till fler ingrepp eftersom staten måste ingripa mot de konsekvenser som de första ingreppen på marknaden gav upphov till. Det finns bara två reella alternativ; 1. totalitarism och 2. laissez-faire.

En blandning av de båda kan inte fungera i längden.

Den historiska skolan i Tyskland som stod högt i kurs i början av 1900-talet var inriktade på konkreta händelser och fenomen. Kunskap fick man genom att observera och systematiskt samla in information om en viss händelse på en viss plats eller ett visst fenomen under en viss tidsperiod. Carl Mengers böcker fick Mises att ifrågasätta denna ansats. Den mer positivistiska skolan som överförde naturvetenskapens ideal till samhällsvetenskapen var mer inne på att identifiera naturlagar och tog ingen hänsyn till människans natur och psyke. Mises kunskapsteori var en mellanväg mellan dessa två extrema ståndpunkter. Människan är subjektiv, hon kan agera på egen hand och hon har avsikter med sitt agerande, till skillnad från stenen som inte kan agera och som saknar avsikter. Människan är också en medveten och målinriktad varelse till skillnad från djuren som bara agerar på impuls. Universella naturlagar

Den sistnämnde blev kung under namnet Carl XVI Gustaf 1973 och ingick äktenskap med Silvia Sommerlath 1976.

Prinsessan Sibylla är i dag nästan bortglömd av svenska folket trots att hon faktiskt var mor till vår kung. Eller kanske rättare sagt var bortglömd. I slutet av 2007 utkom nämligen PR-mannen Roger Lundgren, 34 år och bördig från Norsjö i Västerbotten, med boken *Sibylla. En biografi* (Albert Bonniers förlag 2007, 320 sidor). Lundgren är även ansvarig redaktör för den nystartade tidningen *Queen*. Orsaken till Lundgrens intresse för prinsessan Sibylla är att hon var hertiginna av Västerbotten, författarens hemlän. Bokens enligt min mening största förtjänst är att den, samtidigt som den inte väjer för obehagliga fakta, behandlar Sibylla och kungahuset i stort med tillbörlig respekt. Den har, med andra ord, något som kungareportagen i kvällspress och skvallertidningar saknar: balans. Hemligheten bakom bokens lyckade karaktär är utan tvivel att författaren etablerat en mycket god kontakt med Sibyllas barn, konung Carl XVI Gustaf och de fyra prinsessorna. Boken riktar förstoringsglasat mot en av det svenska kungahusets mer färgstarka och intressanta personligheter i modern tid.

Lundgren sätter vidare in prinsessan

kan inte tillämpas på vetenskapsområden som fokuserar på mänskligt agerande. Men detta innebär inte att vetenskapen måste vara subjektivistisk och att universella lagar saknas. Tvärtom, människors agerande skapar mönster och strukturer, människors psyken ger upphov till universella handlingsmönster och till ekonomiska lagar som gäller oavsett tid och plats.

Denna kunskapssyn gjorde att han kritiserade den klassiska nationalekonomin för dess fokus på jämviktspriser vilket har lett till att den moderna nationalekonomin har utvecklats till en mer matematisk exercis än en vetenskap som bygger på mänskligt agerande. Enligt neoklassikerna kommer den osynliga handen på marknaden att alltid skapa en jämvikt på marknaden. Men detta förutsätter att informationen är lika utspridd till alla i samhället och att informationen sprids snabbt och till alla på samma gång. Jämviktsteorin kräver också att människor agerar direkt på den information de får och att det saknas fördröjningseffekter. Dessutom måste konkurrensen vara perfekt,

Sibylla och hennes roll – hon var rikets första dam från drottning Louises död 1965 fram till sin egen bortgång 1972 – i ett större sammanhang. Således är boken, förutom att den biografier prinsessan Sibyllas liv, även en rapsodi över hennes släkt, ätten Bernadotte och en betydande del av övriga europeiska kungahus. Sibyllas far föddes som prins av Storbritannien och Irland 1884 i Claremont House i Surrey under namnet Charles Edward. Efter sin döde far, prins Leopold, ärvde han bland annat titeln hertig av Albany. Eftersom Leopold var son till drottning Victoria och prins Albert av det Förenade kungadömet var Victoria farfars mor till Sibylla.

Charles Edward, ja. Sedan han etablerat sig i Coburg med sin hustru, prinsessan Viktoria Adelheid, tog han namnet Karl Edvard och bröt mer eller mindre med sin engelska släkt. Detta så till den grad att han ställde sig på Tysklands sida i såväl Första som Andra världskriget och till och med blev en entusiastisk nationalsocialist som gärna och ofta uppträdde offentligt med sina nazirelaterade ordnar och utmärkelser. Enligt prinsessan Sibylla var det så att han utnyttjades av nazistregimen, vilket förmodligen är en sanning med modifikation. En sak står fullt klart, och det är att Sibylla själv inte var nationalsocialist.

Äktenskapet mellan Sibylla och prins Gustaf Adolf var ett resonemangs-äktenskap, men Roger Lundgren framhåller att de båda kontrahenterna faktiskt

blev kära i varandra och var mycket lyckliga tillsammans. Sibyllas främsta uppgift var att skänka sitt nya land en manlig tronarvinge, och det lyckades till slut sedan prinsessan framfött fyra döttrar. Lättnaden var därför stor inom kungahuset när "lillprinsen" Carl Gustaf föddes den 30 april 1946. Katastrofen inträffade när prins Gustaf Adolf (Edmund) var på hemväg med flyg från en kunglig vinterjakt i Nederländerna i januari 1947.

Olyckan inträffade i samband med starten från Köpenhamns flygplats Kastrup, där planet mellanlandat, den 26 januari. Om detta skriver Roger Lundgren så: "Den främsta anledningen till flygkraschen var paradoxalt nog att prinsen var med som passagerare... När kilarna skulle tas bort från rodret glömdes ett par kvar då markpersonalen på flygplatsen blev 'distraherade' av att betrakta prinsen. Piloten var dessutom nonchalant när han skulle testa styranordningen, då han med sin erfarenhet var säker på att allt skulle gå bra. Den kontroll han skulle genomföra gjordes därför i all hast. När planet lyfte kunde inte piloten styra det alls. Detta innebar en hastig död för planets sexton passagerare och sexmannabesättning. Hela processen tog endast fjorton sekunder."

Arvprins Gustaf Adolf var vid sitt frånfälle endast 40 år gammal. Det var han som skulle ha blivit kung vid faderns, Gustaf VI Adolf, frånfälle. Nu övertogs den uppgiften i stället av Carl Gustaf. Sibylla var vid ma-

kens död blott 39 år gammal och stod ensam med fem barn. Det måste dock inskjutas att hennes fostrargärning inte hade kunnat ske utan hjälp av Ingrid "Nenne" Björnberg, som var den som skötte marktjänsten på Haga slott. Som Lundgren konstaterar: "Prinsessorna tydde sig väldigt mycket till henne och hon var den person i det kungliga hushållet som hade de egentliga mammaegenskaperna. Det var hon som bytte blöjor, det var hon som tröstade och det var hon som sov hos barnen."

Prinsessan Sibylla var inte särskilt populär i Sverige. Bara det faktum att hon var tyska bidrog under efterkrigstiden starkt till misstänksamhet hos den svenska allmänheten. Sibylla fick sin beskärda del av hatbrev och annan form av mobbning. Dock, understryker Lundgren, var hon mycket uppskattad i sitt hemlän Västerbotten dit hon ofta och gärna återvände.

Sibylla var, när det gäller politik, mycket bestämd på en punkt: hon avskydde kommunismen. Därför blev hon, berättar Roger Lundgren, mycket uppbragt när henne svärfar kung Gustaf Adolf utan att först ha tillfrågat henne upplät Haga slott – Sibylla hade själv flyttat till Stockholms slott vid denna tid – som bostad åt Sovjetunionens diktator Nikita Chrusjtjov när denne besökte Sverige 1964.

Sibylla, som var en temperamentsfull person som hade nära till både skratt och tårar, blev helt enkelt – och med all rätt – flyförbannad!
Tommy Hansson

och ingen aktör på marknaden får påverka marknadspriset.

Dessa premisser är helt orealistiska och därför levererar den moderna nationalekonomin felaktiga slutsatser oavsett hur sofistikerade de matematiska metoderna är. Enligt Mises betyder jämviktsteori att marknaden är statisk. Den genuina osäkerheten som råder om framtiden och entreprenörernas nydanande verksamheter är helt bortkopplade från kalkylen. Förvisso har neoklassikerna rätt i att marknaden ständigt strävar efter en jämvikt, men att jämvikten aldrig uppnås eftersom marknaden är alltför dynamisk. Innovationer och ny teknologi ändrar om hela spelplanen.

Idén om den perfekta konkurrensen som leder till en jämvikt påminner mer om Platons idévärld än om Aristoteles mer observationsdrivna vetenskapssyn. För Mises var valet enkelt – Verkligheten går före teorin.

Perfekt konkurrens och monopol

Invändningarna mot idén om perfekt konkurrens innebär att Mises bedömer monopolsituationer annorlunda än neoklassikerna som betraktar monopolbildningar som marknadsmisslyckanden. Dessa marknadsmisslyckanden måste stävjas genom antitrustlagstiftningar och prisregleringar. Mises menade i stället att marknaden inte kan uppnå den perfekta konkurrensen eftersom det existerar naturliga etableringshinder såsom stora startinvesteringar inom flygplansindustrin och stålindustrin. Sådana hinder leder oundvikligen till koncentrationer av affärsverksamheter.

Dessutom är monopolsituationer enbart ett problem för de som betraktar marknaden som statisk och som därmed bortser från entreprenörernas viktiga funktion som skapare och nytänkare. Enligt neoklassikernas teori kan monopolföretag ta ut övervinster genom att hålla igen på produktionen. Men

priserna begränsas av konkurrens från substitutvaror och nyetableringar av företag inom samma bransch. Det är enbart statliga monopol där statens regleringar upprätthåller monopolen som skapar långsiktiga möjligheter att ta ut övervinster.

Mises var en mycket komplex person med en gedigen bokproduktion bakom sig. Det är svårt att sammanfatta hela hans idékomplex, men en viktig slutsats är att Mises hela tiden strävade efter att se helheten. Att integrera olika delar i ekonomin till en enhetlig struktur. För Mises gick vetenskap och ideologi hand i hand, men vetenskapen gick alltid först. Mises formulerade detta så här: "Jag gör alltid en tydlig åtskillnad mellan mina vetenskapliga och mina politiska aktiviteter. I vetenskap är kompromisser förräderi mot sanningen. Inom politiken är kompromisser oundvikliga." (Kirzner, M. Israel: *Ludwig von Mises*, s. 9.)

Därför har Sverige blivit en B-stat

Två händelser är huvudorsaken till att vårt land trillat ner till den lägsta "divisionen" i Väst.

1. Införandet av den så kallade "enhets-skolan" på 1960-talet. Då man avskaffade realexamen, studentexamen och betygen i de lägre skolklasserna.

2. LAS (lagen om anställningsskydd) 1974. Då man i stort stängde dörren för de flesta ungdomar som sökte fast anställning efter avslutad skoltid. Och hela arbetsmarknaden förlamades.

Konsekvenserna av dessa två närmast revolutionära förändringar har inneburit att vi sedan drygt ett kvarts sekel fått ett av Europas sämsta skolväsen, där de som slutar skolan (och kallar sig studenter) skrämmande ofta saknar grundkunskaper för att kunna påbörja en högre utbildning. Den praktiska konsekvensen av detta har blivit att även den högre utbildningen (universitet och högskolor) tvingats sänka sina krav. Således utexamineras sedan lång tid akademiska yrkesgrupper med påtagligt lägre kunskaper i de ämnen de läst än motsvarande elever före 1968.

Visst, det finns fortfarande en elit, men det stora flertalet motsvarar inte de "gamla" kraven på akademisk utbildning.

Det som slår en i dag är att denna utveckling var helt förutsägbar då den genomfördes. Hela den akademiska världen gjorde vad den kunde för att påpeka konsekvenserna för politikerna. Bland annat framhöll man att det är en statistisk och praktisk omöjlighet att från en dag till nästa göra 90 procent av all skolorgdom till studenter. Då studentexamen fanns var motsvarande siffra 8 procent.

Skolan var bättre förr, menar debattören Stig G. Daun. På bilden en flickklass i den könsuppdelade skolan på 1920-talet.

Nivelleringen inom hela utbildningsväsendet har även inneburit att många akademiska examina kunnat uppnås utan ett enda muntligt förhör. De enda kunskapskontroller som ägt rum har bestått av grupparbeten, där en enda "eldsjäl" kunnat hjälpa en hel grupp med examensarbetet. Inom initierade kretsar kallas hela denna tid för den "akademiska flumtiden". Det värsta är att den fortfarande pågår. Fast i aningen mer sofistikerad form.

Inom den närmaste femårsperioden torde alla med avslutad utbildning före 1968 ha gått i pension, vilket skrämmer. Inte minst inom den högre juristkåren, som exempelvis våra högsta domstolar, är det viktigt att bibehålla den kunskapsnivå, som varit utmärkande för en fungerande rättsstat.

LAS (lagen om anställningsskydd) innebar vid sin tillkomst en radikalt ändrad maktfördelning mellan arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsgivaren måste nu ha "saklig grund" för att säga upp eller

DEBATT

avskeda en anställd. Tolkningen av vad "saklig grund" innebar ålades arbetsmarknadens parter, det vill säga de fackliga organisationerna och arbetsgivarnas organisationer. Ett gigantiskt pampvälde av företrädare för facket växte upp. Hasse Eriksson, som basade för Transportarbetarförbundet, var för tiden ett ganska typiskt exempel på "det nya frälset". Även om, som det senare visade sig, han som ledare för sitt förbund var en betydligt klokare och renhårigare person än pressen utmålade

honom som.

Men de smartaste behöll sina makt-positioner inom facket. De hade lärt sig konsten att kohandla med arbetsgivarna och hålla de egna leden nöjda. De hade också lärt sig, vilket inte Eriksson hade, att neutralisera sina fiender inom den egna organisationen.

Resultatet av ikraftträdandet av LAS blev att anställningsstopp infördes på praktiskt taget alla arbetsplatser. Eftersom olämplighet för arbetet inte längre var "saklig grund" för uppsägning tvingades arbetsgivarna behålla även dem som inte klarade av sina arbetsuppgifter. Och således kunde man inte anställa några efterträdare.

Ytterst kunde arbetsgivaren åberopa arbetsbrist som grund för uppsägning. Men då gällde (och gäller alltjämt) "sist in, först ut"-regeln. Det vill säga de senast anställda sågs upp först i turordning – oaktat kompetens.

Hela den svenska arbetsmarknaden blev totalt orörlig och de som hade tillsvidareanställning (fast anställning) satt i praktiken kvar till pensionen. De unga fick hålla tillgodo med visstidsanställningar, som alla var tidsbegränsade.

Hela det gamla trygghetsbegreppet "fast anställning" försvann för alla som bildade familjer och planerade sin ekonomi. Vem som inte har en trygg anställning vågar gifta sig och skaffa barn?

En annan konsekvens av tillkomsten av LAS blev att facket fick ännu större intäkter i form av skadestånd från arbetsgivarna. Om arbetsgivaren önskade säga upp en anställd, som inte klarade av sina arbetsuppgifter, kunde han välja att betala upp till tre årslöner till vederbörande alternativt göra upp med facket mot betalning. Begreppet "uppsägning" fick så att säga en prislapp.

Långt ifrån alla arbetsgivare hade råd att på detta sätt "köpa ut" icke lämplig personal.

Eftersom anställningstrygghet bygger på förutsättningen att företagets ekonomi går ihop/är god, så blev begreppet delvis en chimär. Många företag har under åren tvingats lägga ner verksamheten på grund av olämplig personal.

Sammanfattningsvis kan konstateras att med en med internationella mått dåligt utbildad arbetskraftstillväxt, som i stor utsträckning inte kan påräkna några fasta jobb, ser framtiden för "länne vårt" inte särskilt bra ut.

Stig G Daun

BOK-NYTT

Politiskt in-korrekt

Franz T. Cohn föddes i Berlin 1927 och blev som 11-åring åsna vittne till vad som hände under Kristallnatten i november 1938, då de tyska national-socialisterna förstörde judisk egendom för miljardbelopp och mördade hundratals judar samt placerade andra i koncentrationsläger. "Kristallnatten var ingen början, det var inte heller slutet", skriver Cohn i sin bok *Politiskt inkorrekt. Tio år för Israel i motvind* (2007).

Cohn är alltjämt, vid drygt 80 års ålder, en vital debattör i frågor som främst rör Israel och judenheten. Med den nu föreliggande boken, som är ett viktigt debattinlägg, presenterar Cohn genom ett urval artiklar från det senaste decenniet värdefulla inblickar både från Israel och från den svenska debatten vilken alltför länge dominerats av anti-israeliska röster.

Ty visst är det i Sverige och en stor del av den övriga västvärlden "politiskt inkorrekt" att försvara Israel och kritisera palestinaaraberna. Därför fyller Franz T. Cohns bok en balanserande funktion. Boken är också viktig i det avseendet att Cohn är en av de alltjämt levande vittnena, som i Nazityskland med egna ögon kunnat beskåda den nazistiska terrorn. "Nazisterna tog ett litet steg i taget när de berövade judarna deras mänskliga rättigheter", konstaterar Cohn. "Undan för undan kom det nya förordningar och förbud. Alltför många tyska judar, inkluderande min far, insåg inte den hotande faran. Tyskland var ju deras fosterland. Där hade de ju levt i hundratals eller rent av i tusen år!"

Franz T. Cohn lyckades

Politiskt inkorrekt
Tio år för Israel i motvind

tillsammans med 500 andra judiska barn komma till Sverige, där han kunde bo hos sin morbror som drev ett bokförlag. Också föräldrarna lyckades till slut komma ut ur Tyskland till Norge, men tre veckor efter deras ankomst invaderades och ockuperades Norge av tyska trupper. Därifrån deporterades de tillsammans med andra judar i Norge av Quisling-regimen till Auschwitz, där de dog.

Cohn upplyser oss inte bara om det förflutna utan pekar också ut det främsta hotet mot dagens Israel. Han tvekar inte om var detta hot står att finna: i det fundamentalistiska islamska Iran under president Mahmoud Ahmadinejads fanatiska ledarskap.

"President Ahmadinejad måste tas på blodigaste allvar trots senare försök till bortförklaringar från andra iranier", menar Franz T. Cohn i en av bokens artiklar vilken hämtats ur *Svenska Dagbladet*. "Han menar vad han säger och han är inte någon löjlig figur... Officiella protester räcker inte. Verkliga åtgärder måste vidtas, medan tid är."

Ett annat internationellt problem som Cohn pekar på är den motjudande antisemitiska och antiisraeliska propaganda som när arabiska invandrare i väst-

världen inklusive Sverige. Via parabol kan man bland annat se TV-serier av typ "Al-Shatat", producerad av Hizbollahs TV-kanal Al-Manar med hjälp av Syrien, som framställer judar som blodtörstiga monstra. Författaren anklagar även den svenska regeringen för att "lägga locket på" i syfte att ej uppmuntra "islamofobi".

Ett mycket intressant avsnitt i Cohns bok är de artiklar som handlar om de enorma tekniska framsteg som gjort Israel till "snilleföretagens land". Cohn berättar exempelvis om industriföretaget Netafim som grundades 1966 och som drygt 30 år senare sålde bevattningsutrustning för motsvarande två miljarder kronor. 60 procent av verksamheten gick på export, varav en del till skånska äppelodlare.

Cohn framhåller: "Det som givit Netafim verklig skjuts är 'mjukvaran', kunskapen hur man bäst bevattnar och gödslar olika växter." Det finns en oändligt stor marknad för denna kunskap, särskilt i torra områden i världen där vatten är en bristvara, men också i länder där man odlar i växthus eller behöver konstbevattna fruktodlingar och parkanläggningar mm." Representant för företaget i Sverige är Lotico AB.

Tommy Hansson
Franz T. Cohn: *Politiskt inkorrekt. Tio år för Israel i motvind*.

Svensk maffia

Den senaste veckan har jag omsorgsfullt läst en skrämmande bok: *Svensk maffia* (Norstedts förlag), skriven av DN-reportern Lasse Wierup och chefredaktören på nyhetsbyrån Siren, Matti Larsson. I den väl-skrivna boken överträffas alla påhittade kriminalromaner av verkligheten!

I boken beskrivs jugoslaverna och deras kriminella klaner, Albanligan och dess

ledare, Original Gangsters med dess turkiske ledare och medlemmar från Turkiet och Bosnien. Skrämmande saker beskrivs i boken, såsom hur de jugoslaviska familjerna tar död på varandra och svensk polis är involverad. Om "Spelkungen" och skenavrättningar, om hur dömda beviljas permanent uppehållstillstånd, om hur en nu pensionerad polisman sa att "Sverige bjuder in utländska brottslingar" och att en av dem sagt till honom: "I Sverige finns mycket pengar och fängelserna är som hotell!"

Vidare om gangsterkriget efter mordet på Arkan, om att Migrationsverket godkände svenskt medborgarskap åt 22 kriminella jugoslavlar som beviljats av en mutad tjänsteman på verket. Om en avhoppad kriminalinspektör från stockholmspolisen som nu är bulvan på en sexklubb i Stockholm. Denne hade, när han tjänstgjorde i en nyckelbefattning på underrättelseavdelningen, insyn i polisens register över hemliga tipsare och informatörer. Även denne polisman är av ex-jugoslavisk härkomst!

En mängd krogar och nattklubbar omnämns. Även de Kurdiska tigrarna med dess medlemmar från Uganda finns med. Men även Hells Angels MC och hur de ägnade sig åt spritsmuggling, häleri och utpressning mot namngivna krogar och nattklubbar samt bolagsplundring och mord.

Bandidos MC och om kriget mellan dessa och Hells Angels MC beskrivs med alla de många liken det medförde. Till Bandidos anslöt sig hitflyttade iranier, och dessa övade utpressning mot landsmän som hade restauranter i bland annat Göteborg. I kapitlet om Bandidos omnämns hur åklagaren i ett mordmål (med en 28-årig sjukpensionär inblandad) i Falun fick stenar inkastade i sin villa under rättegången. Hon slutade därefter som åklagare.

I kapitlet om Brödraskapet beskrivs hur två mord på Kumlaanstalten och ett på Tidaholmsanstalten kopplas till Brödraskapet, som även ägnade sig åt omfattande inkasso- och utpressningsverksamhet. I kapitlet om "Gängen i betongen" omnämns LA Bloodz från Landskrona, som under 2006 utförde en serie brutala personrån i staden samt det kriminella förortsgänget FFL som utförde rån i bland annat Liljeholmen 2000, Landskrona 2002 samt på flera andra namngivna platser. Det mest skrämmande kapitlet är det om Original Gangsters ledda av en nu 32-årig turk-assyrier, som kom hit tillsammans med tio syskon 1982. Han bildade 1993 (alltså 19 år gammal) Original Gangsters med två barndomsvänner.

Kapitlet om Uppsalamaffian handlar om insidersvindlare och om bilhandlaren som skulle köpa tio Ferrari-bilar. Om bluffaffärer med spelkonsoler av olika slag, om introduktion av bolag på börsen och omfattande svindlerier.

Denna recension skrivs när man i dagstidningar och på TV läser och hör om den vietnamesiska maffians cannabisodlingar runt om i Sverige,

om barnsmuggling, om gängkrigen i Malmö och Göteborg med handgranater och skarp-skjutning med mera. Eller om att kostnaden för isoleringscell på anstalt uppgår till 6000 kr/dygn – större än kostnaden för äldreboendet för våra pensionärer!

Köp eller låna boken, den innehåller en mängd fotografier och är verkligen läsvärd.

Per T. K. Wahlberg
Lasse Wierup, Matti Lars-
son: *Svensk maffia*. Norstedts
förlag.

Spionen

Det bästa med deckarförfattaren Jan Mårtenson är, enligt denna recensents uppfattning, att han inte givit efter för det politiskt korrekta kravet att polis- och detektivromaner bör handla om "den sociala verkligheten". Det vill säga orgier i perversion, grymhet och elände.

I Mårtensons antihjältes, antikhandlare Johan Kristian Homan, sällskap riskerar läsaren ingenting sådant. I stället serveras man en behaglig kompot av spänning och kulturhistoria som utgör perfekt läsning på lediga stunder.

Lägg därtill Mårtensons förnämliga behandling av svenska

språket, vilket på samma gång är korrekt, ledigt och behärskat.

Senaste Mårtenson-boken (Mån-pocket 2008) heter *Spionen* och kretsar kring den svenske diplomaten Anders Molin, som under Kalla kriget utsätts för ett sovjetiskt värvningsförsök och av sin chef, den uppåtsträvande Sten Sundman, instrueras att acceptera anbudet för att kunna bli dubbelagent för svensk räkning. När murarna faller dyker det upp dokument hos den östtyska spionorganisationen Stasi som visar att Molin jobbat för KGB, och Molin utsätts för utpressning. Han vänder sig till sin vän Jo-

han Kristian Homan, som har antikhandel vid Köpmantorget i Gamla stan, för att få sitt rykte rentvätt.

Naturligtvis tillstöter komplikationer av skilda slag. Dels blir Homan själv indragen i en mordhistoria med anknytning till några gamla studentvänner, dels förnekar nämnde Sundman att Molin skulle ha verkat för svenska intressen bakom KGB-fasaden. Som brukligt är i Mårtensons Homan-historier blir huvudpersonen dessutom själv mordmisstänkt samt utsatt för omild behandling innan han löser mysterierna.

Mårtenson har ett traditionellt borgerligt synsätt och låter en av bokens personer säga så här om Sveriges försvarspolitik: "Vi monterar ju ner hela försvaret. Det lilla vi har ska viskicka utomlands i samverkan med NATO – svensk politikens fulaste ord. Snacka om hyckleri och dubbelmoral. Och från att ha haft en armé på 700 000 man har vi snart bara Beridna högvakten och Frälsningsarmén kvar."

Det finns alltså all anledning att läsa *Spionen*, även om boken nog är i längsta laget.

Tommy Hansson
Jan Mårtenson: *Spionen*. 388
sidor. Mån-pocket

CONTRA

6 | 1983...

I Contra nummer 6 1983 intervjuades Winston S. Churchill. Inte krigsledaren, som sedan länge var död och begravnen, utan hans sonson och namne som satt i det brittiska parlamentet och som just gett ut boken "Till Västs försvar" på Contra förlag. Churchill slog fast att NATO är världens största fredsrörelse. Han besökte Stockholm på inbjudan av Contra och besöket resulterade i stora artiklar i både Svenska Dagbladet och Expressen.

Filip Lundberg berättade hur han som försvarsvän förgäves försökt få göra lumpen. Men en sjukdom som utslöt viss tjänstgöring gjorde att han blev helt avskriven från försvaret. Idag krävs det ju nästan ingenting för att få frisedel, men på den tiden kallades så gott som alla unga män in. Dock inte Filip Lundberg. Zulu-ledaren Mangosuthu Gathsha Buthulezi intervjuades. Han talade för ökade investeringar i Sydafrika, rakt emot den då

i Sverige förhärskande linjen att skära av alla ekonomiska kontakter med Sydafrika. En annan intervju avsåg den kubanske advokaten Emilio Adolfo Rivero, som deltog i den kubanska revolutionen och då kände Fidel Castro, men efter revolutionen fick avtjäna 18 år i fängelse. Han hade dock då, 1983, lyckats fly till USA där han bodde i Arlington, en av Washingtons förorter.

...för tjugofem år sedan